PEARL BUCK — ÖMER RIZA
CANAVAR TOHUMU
Son yılların bütün dünyaca en meşhur romanı tanesi 200, cildli 250 kuruş
AHMED HALİD KİTABEVİ

Cumhuriyet

20 nci yıl sayı: 6842

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul — Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298 İdare ve Matbaa kısmı: 24299-24290

Çarşamba 1 Eylül 1943

ESKİ ŞİİR BA[illegible]ELERİ
Ressam Münif [illegible]n renkli şaheserlerile süslü bu eseri [illegible]dınız mı? Sayısı mahdud olan bu lüks [illegible]nden kütübhanenizi mahr[illegible] etmeyiniz.
Bütün bayi[illegible]50 kuruştur.
YEDİGÜN NEŞRİYATI

Millî Şef Orduya Güvenini Bildirdi

Mareşalın verdiği cevab

"Orduların icabında büyük şevkle her vazifeyi başarmağa hazırdır,,

Büyük Başbuğumuz Reisicumhur İnönü

Genelkurmay Başkanımız Mareşal Fevzi Çakmak

Ankara 31 (a.a.) — Zafer bayramı münasebetile yüce Başbuğ Millî Şef İsmet İnönü ile Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak arasında aşağıdaki telgraflar teati edilmiştir:

Mareşal Fevzi Çakmak
Genelkurmay Başkanı
Ankara

Zafer bayramını size ve şanlı ordularımıza yürekten tebrik ederim.

Türk milletinin öz evlâdları ve öz kuvvetleri olan er, subay ve generallerine itimadımız ve ordularımızın vazifeleri için engin fedakârlığı icab ederse gelecek zaferler için başlıca güvencimiz ve dayancımızdır.

Reisicumhur
İSMET İNÖNÜ

Yüce Başbuğumuz ve sevgili Reisicumhurumuza
Florya
İstanbul

Büyük bir eseriniz olan Zafer bayramının yirmi birinci yıldönümü münasebetile lûtuf buyurulan iltifatı devletleri orduya ulaştırılmıştır.

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Mükemmel bir Avrupalı arıyorum

Asyanın oğlu diye tanıdığımız Avrupa, üç bin yıllık çetin ve mihnetli hayatı boyunca dünya medeniyetine sayısız kıymetler yetiştirdi Eski ve ortaçağlara kadar uzanmıya lüzum görmeksizin diyebiliriz ki, son asırların en büyük şöhretleri, hep bu toprağın hamurile yuğrulmuş şahsiyetlerdir İlimde, siyasette, askerlikte, felsefede, teknikte, edebiyatta, güzel san'atlarda ve musikide nam kazanmış dehaları sıralayacak olursak, Avrupada yetişenlerin bir ordu kuracak derecede çokluk teşkil ettiklerini görürüz.

Hatıra gelen ve gelmiyen her sahada birinciliği kazanan bu küçük fakat zengin kıt'anın inanılmaz bir kusuru var: Tam manasile Avrupalı denebilecek mükemmel bir devlet adamı yetiştirememiş olması!

Kıt'a üzerinde düzinelerle millet yanyana ve içiçe asırlardır yaşayıp duruyor. Bu milletlerden çoğu tarih boyunca eşsiz kumandanlara, harikulâde politikacılara malik oldular. Öyle askerler görüldü ki küçük bir ordu ile büyük devleri yendiler. Öyle siyaset adamları çıktı ki, türlü güçlüklere göğüs gererek en tehlikeli anlarda milletlerine en müsaid vaziyetler yaratmasını bildiler. Bunların her biri Avrupada doğmuş, Avrupada büyümüştü. Fakat içlerinden kaç tanesine mükemmel Avrupalı diyebiliriz?

Mükemmel Avrupalı sözünün ifade ettiği mana üzerinde bilmem ayrıca durmağa lüzum var mı? kıt'anın saadeti uğrunda çalışan her adam iyi bir Avrupalı sayılıyorsa, ayni gaye uğrunda emek harcayıp başarı elde eden bir adam da şüphesiz mükemmel bir Avrupalı olacaktır.

Böyle bir deha hani, nerede?

İki yüz yıl önce Montesquieu:

«Ailemin menfaatleri bahis mevzuu olduğu zaman gendiminkileri feda ederim; vatanım tehlikeye düşerse ailemi düşünmem; fakat benden yardım istiyen Avrupa olursa, vatanımı da tereddüdsüz sonraya bırakırım» derken, işte hâlâ aradığımız o mükemmel Avrupalının tarifini yapıyordu.

Şahsî menfaatlerimizin aile ve yurd bütününe bağlı olduğunu, bu itibarla onlardan sonra geldiğini münakaşa bile etmeyiz. Hep biliriz ki iç rahatımız, yani en büyük menfaatimiz için aile ve yurd menfaatlerinin korunması şarttır. Fakat iki yüz yıl önce söylendiği halde, bu birbirine zincirleme bağlı duran ahenk unsurlarının son halkası uğrunda şimdiye kadar bir tek adam çıkıp da az çok başarılı bir gayret harcamış değildir.

Tarihe bakınız; Avrupa menfaatlerini geçici bir takım siyaset kombinezonlarına feda etmemiş kaç adam gösterebilirsiniz? Dört yüz milyon insanın barındığı şu küçük dünya köşesinde, devamlı bir sulhun ilk şartı olan birlik, beraberlik ve ahenk mefhumlarına hangi politikacı kıymet vermiştir? Hayatta en büyük realite tanıdığımız kuvvet, şimdiye kadar her zaman haksızlığın ve küçük bencilliğin emrinde çalışmış, onun doğurduğu barışlar da daima müraice ve kısır olmuştur.

Bir Dante, bir Kanunî, bir Goethe yetiştiren bir kıt'a hesabına ne acı ve ne anlaşılmaz tecelli!

Avrupa, fikir ve san'at dünyasında

NADİR NADİ

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

30 ağustosta diploma alan Harb Okulu mezunları ,Meclis Reisimiz Abdülhalik Renda ve Orgeneral Kâzım Orbayın etrafında

"Teşebbüs bizdedir!,,

Mr. Churchill'in dünkü nutku

«Rusya, Japonya ile harbde olmadığı için Kebek konferansına iştirak etmedi — Ruslarla bütün meselelerde elbirliği yapmak isteriz»

Quebec 31 (Radyo) — Mr. Churchill bu akşam radyoda bir nutuk söyledi ve Quebec konferansından ve bu konferansın kıymetinden bahsetti. Quebec'te toplanmak, Fransız milletinin kurtuluşu için plânlar hazırlamak ve Fransız milletinin kat'iyyen unutulmadığını hatırlatmak manasına idi. Churchill Fransa hakkında hislerini şu şekilde anlattı:

«— Fransanın büyüklüğüne ve faziletine kırk senedenberi ve hatta daha fazla bir zamandanberi iman beslemekteyim. En karanlık günlerde ümidimi kırmadım. 1904 anlaşmasındanberi Fransızlarla beraber çalıştım. Onun için yalnız Savaşan Fransızlarla değil, fakat hür olacakları günü ve memleketlerinin Alman boyunduruğu altından ve acısından kurtulacakları günü bekliyen Fransız milletinin büyük kütlelerine de minnet teselli ve ümid göndermeyi çok cazib buluyorum. Herşeyin iyi biteceğine emin olabiliriz. Fransanın hür, birleşik ve müstakil olarak kalkınacağına emin olabiliriz.»

Mr. Churchill daha sonra Kanadanın harb gayretinden şükranla bahsetti.

Rusya konferanslara niçin iştirak etmemiş?

Churchill, İngilterenin 1904 te Fransa ile yapmış olduğu muahede gibi bir muahedeyi Rusya ile yapmış olduğunu ve bunun da aynen tatbik olunacağını söyledikten sonra Rusyanın Quebec konferansına niçin iştirak etmediğini şöyle izah etti:

«— Rusyanın bu konferansa iştiraki

(Arkası sahife 3, sütun 5 te)

ROMA MEKTUBU

Faşizm bir gecede nasıl devrildi?

Halkın galeyanı - Faşist şefleri: «Hepiniz hainsiniz!» diye bağırıyorlar - Faşist gençlik Mussolininin büstünü yollarda sürüklüyor

İtalyanlar Badogliodan da memnun değil

(Yazısı 2 nci sahifemizde)

Başvekil Ödemişte

Saracoğlu, halka: «Biriz, beraberiz ve daima beraber olacağız!» dedi

İzmir 31 (a.a.) — Başvekil Şükrü Saracoğlu, yanında ailesi efradı olduğu halde Ödemiş'e gitmek üzere bu sabah hususî trenle şehrimizden ayrılmış ve istasyonda meb'uslar, komutanlar, vilâyet ve belediye erkânı tarafından uğurlanmıştır. Kendilerine Vali ile Parti müfettişi de refakat eylemektedir. Başvekil, eylülün 3 üne kadar Ödemişte kalacak ve o günü Ankaraya dönmek üzere Salihliden trene binecektir.

Başvekilimizin Ödemişte heyecanlı istikbali

Ödemiş 31 (Hususî) — Başvekil Şükrü Saracoğlu, bugün Ödemişe gelmiş ve pek büyük tezahüratla karşılanmıştır. İstasyon binasının önündeki meydanı dolduran binlerce halk, hemşerileri Saracoğlunu sürekli alkışlarla istikbal etmiştir. Burada yüzlerce meş'alenin altında davullar çalıyor, zeybekler oynu-

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

İngiliz ihrac birliklerinin Sicilya sahillerine çıkışlarında alınmış resimlerinden

Cenubî Italyaya bir çıkarma denemesi

Berline göre teşebbüs akim kalmış - Müttefikler Akdenize büyük kuvvet yığıyorlar - Bulgaristan sahilleri tahkim ediliyor

Berlin 31 (a.a.) — D.N.B. nin askeri bir kaynaktan öğrendiğine göre, 400 kişiden mürekkeb oldukça kuvvetli bir İngiliz grupu evvelki gün İtalyan çizmesinin burnunda Calabria bölgesinin cenub batısına çıkmıştır. Derhal alınan karşı tedbirler, bu grupun imhasile neticelenmiştir. Karaya çıkanlardan 300 ü öldürülmüş ve geri kalanlar dağlık bölgelerde dolaşmakta ve birer birer esir edilmektedir.

Buradaki kanaate göre, bu hareketin bir köprübaşı hazırlamak için yapılmış bir teşebbüs olması ihtimali vardır.

Müttefiklerin Akdenize yığdıkları kuvvetler

Berlin 31 (DaD) — Alman askeri membalarından sızan malûmata nazaran

(Arkası sahife 3, sütun 3 te)

Şark cephesinden resimler: Alman ordusunun kullandığı sis yapan makineler

Mihver cephesi

Danimarkada

Kral, Nazırlar ve subaylar mevkufmuş?

Bulgar Başvekili Berline gitmiş - Kont Ciano Fransaya kaçarken yakalandı

Stockholm 31 (a.a.) — Alman askeri kuvvetleri dünden itibaren Danimarkanın bütün sivil idaresinin kontrolunu resmen ellerine almışlardır. Kral Kristiyan ile hanedan mensublarının hepsi Kopenhagdan 15 kilometre mesafede Sergenfri şatosunda gözaltı edilmiş bulunmaktadır. Kabine azalarının evlerinde mevkuf ve nezaret altında bulundukları öğrenilmiştir. Almanlar şimdi bütün Danimarka subaylarını tevkife başlamışlardır.

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

İngiliz Hava Başkumandanı

Türk havacılığını samimiyetle öven dostça bir nutuk söyledi

Londra 31 (a.a.) — Türk havacılık günü münasebetile dün radyoda Türkiyeye hitaben söylediği nutukta İngiliz hava kuvvetleri başkumandanı Mareşal Philip Joubert demiştir ki:

«— Muhteşem bir törenle hava şehidleri abidesi önünde Türk savaşçılarının ölmez kahramanlığını tes'id ettiğiniz bugün, biz, İngiliz hava kuvvetleri mensubları, fikren ve kalben sizinle beraberiz. Bizim dostluğumuz kuvvetli temellere sağlam bir şekilde dayanmaktadır. Son harbde, Filistin cephesinde bulunurken, sizin savaşçı vasıflarınıza karşı saygı duymayı öğrendim. Bugün kuvvetli ve

(Arkası sahife 3, sütun 4 te)

Kızılordunun taarruzu umumî bir şekil aldı

750 kilometrelik bir cephe üzerinde çok çetin savaşlar oluyor, Ruslar dün yeniden bir kaç kasaba istirdad ettiler

Berlin 31 (a.a.) — Alman orduları başkomutanlığının tebliği:

Düşman dün de Doğu cephesinin cenub ve merkez kesimlerinde ayni şiddet ve kesafetle taarruzlarına devam etmiştir. Halen inadlı çarpışmalar devam etmektedir. Şimdiye kadar 91 sovyet tankı tahrib olunmuştur.

Taganroğ batı dolaylarında hafif tipde Alman birlikleri düşmanın motörlü 6 topçekerinden ikisini batırmışlar, 2

(Arkası sahife 3, sütun 2 de)

Galatasarayın 75 inci yılı

Bugün büyük törenle kutlanıyor

Galatasaray sergisindeki galeriden bir manzara: Muhtelif hatıralar ve ortada Atatürkün kullandığı tek futa

Galatasaray lisesinin kuruluşunun 75 inci yıldönümü bugün büyük merasimle kutlanacaktır. Yetmiş beş senedenberi irfan hayatımızda pek mühim rol oynıyan ve memlekete binlerce gü-

(Arkası sahife 2, sütun 5 te)

Askerî vaziyet

Bulgaristanın dünkü ve bugünkü işleri

Yazan: Emekli General
H. Emir Erkilet

Komşumuz Bulgaristan, kıymetli Kralı Üçüncü Boris'i kaybetmekle bugün şüphesiz acı bir matem içindedir. Bu itibarla Bulgarlara milletimizin içten başsağlığını sunarız. Bulgarlar ölen çok zeki, dirayetli, alçakgönüllü, olgun ve faal krallarını beğenir ve yürekten severlerdi; çünkü onun Bulgaristanla Bulgarlara karşı ayni muhabbet ve bağlılık duyguları beslediğini iyice bilirlerdi. Boris, kendini gerçekten memleketinin hizmetine vakfetmiş halkçı bir kraldı.

Henüz elli yaşını bile tamamlamadığı için nisbeten genc sayılırdı. Bu sebeble Üçüncü Boris'in ölümü, Bulgarlara, herhalde çok acı gelmiştir. Bundan başka, şu ağır ve nazik zamanda kendisine filen halef olabilecek yetişmiş bir oğlu olmaması ayrıca br düşünce ve endişe kaynağı olmak gerektir. Çünkü onun yerine geçen oğlu İkinci Simeon ancak 6 yaşındadır. Demek oluyor ki Bulgar hükûmeti, bundan böyle, milletin sevgi ve güvenini kazanmış nüfuzlu ve dirayetli bir kralın kuvvetli yardımından mahrum olarak iş görecek ve onun dayanağı teşekkül edecek olan bir niyabet meclisi olacaktır.

Boris 1918 de istifa eden babası Birinci Ferdinand'ın yerine tahta geçtiği zaman ancak 24 yaşında idi; fakat babası onu orduda, Balkan ve Birinci Cihan Harblerinde cephelerde ve büyük karargâhlarda, her türlü idare ve siyaset işlerinde o kadar mükemmel yetiştirmişti ki genc yaşta olgun bir adam olmuştu. Bu sayede o, dört yıl süren ilk Cihan Harbi sonunda, müttefikleri, merkez devletleri ve Türkiye ile birlikte mağlûb olan Bulgaristanın başına en güç günlerde geçtiği halde, memleketi kurtarıp kaldırmağa ve her cihetle ilerletmeğe kudretle çalışmış ve muvaffak olmuştu.

Kral Boris'in işi şüphesiz kolay olmamıştı. Çünkü Büyük Harbde mağlûb olması ve arazi kaybetmesi Bulgaristanda çok ciddî krizler doğurmuştur. 1923 te İstanboliski hükûmetinin devrilmesi üzerine başgösteren iç kargaşalıkları kısa bir iç; harbine bile sebebiyet vermiş, bunu komünist, çiftçi partisinin ayaklanması takib etmiş ve bolşevik tethişçilerinin şiddetle tedmiri gerekmişti. Borisin giriştiği ehemmiyetli, güç ve cür'etli icraattan birisi de Makedonya komitesini lâğvetmek olmuştur. O 1925 te tahrik ve tethişçilerin bir suikasdından kurtulmuş, fakat Sofya Katedrali bunlar tarafından konan saatli bir bombanın patlamasile harab olmuştu. Bu olaylar Bulgaristanın Büyük Harb mağlûbiyetinden sonra uğradığı iç halecan ve buhranlarının son zamanlara kadar devam eden kanlı ve şiddetli gösterilerinin bazılarıdır.

Bulgar meb'usan meclisinde (Sobranyada) dahi gürültülü münakaşalarla zararlı muhalefet kavgaları eksik olmuyordu. Muharrikler çokluk komünistlerdi. Nihayet Bulgaristanın ıç havası 1934 mayıs ayında bir çok milliyetçi zabitlerin siyasete karışmalarile o kadar ağırlaşmıştı ki Boris parlamentonun salâhiyetlerile parti faaliyetlerini yavaş yavaş azaltarak gittikçe daha otoriter bir hükûmet sistemi kurmuştur. Bununla beraber o, nizam ve disiplinli bir hürriyet ve demokrasi taraflısı olarak kalmış, ve eline geçen iktidar ve salâhiyetleri asla fena kullanmamıştır.

Bulgaristan Birinci Cihan Harbi sonunda Neuilly'de kendisine dikte edilen muahede mucibince Dedeağac limanile batı Trakyayı Yunanistana, cenub doğu hududlarından bir toprak parçasını Yugoslavyaya ve cenub Dobrucayı da Rumanyaya bırakmak zorunda kalmıştı. Ayni zamanda askerî tahdidata uğratılarak ordusu ve silâhları sıfra yakın bir hale indirilmişti. Bu sebeble Bulgar dış siyaseti revizyonist yani tashih taraflısı olmuş ve sona kadar böyle kalmıştır. Almanya ve Macaristan dahi Versailles ve Trianon muahedelerile bir çok yerler kaybetmiş ve silâhlanmak serbestliğinden mahrum bırakılmışlardı. İtalya ise, galibler tarafında bulunmakla beraber ona az pay verildiği için memnun değildi. Bu sebeble bu devletler de revizyonist idiler.

Bulgaristan etrafındaki Rumanya, Yugoslavya ve Yunanistan harbden, büyümüş ve her cihetle tatmin edilmiş olarak çıktıklarından değişmemezlik taraflısı idiler. Türkiye, Büyük Harbde en çok toprak kaybeden bir devlet olmakla beraber sırf kendi azim ve kuvvetile istiklâl ve hürriyetini tekrar kazanmış, millî misakla kendine çizdiği hududları geri almış ve bu suretle barışa bağlı kalmayı kendine siyaset edinmiş olduğu için, istikrar taraflısı idi. Bulgaristan ise dış siyasetini revizyoncu Alman, İtalyan ve Macar devletlerine dayamış ve bu yüzden diğer Balkan devletleri revizyonist iddia ve temayüllere karşı durmak maksadile 1934 te aralarında bir ittifak kurmuşlardı.

Bulgaristan tashihçi siyasetini bıraktığı gün bu ittifaka girebilecekti. Fakat Bulgarisan hiçbir zaman Dobrucayı, batı Trakyayı, Makedonyayı ve hatta Selâniği geri almak siyasetinden vazgeçmemiştir. Balkan ittifakı evvelâ bu sebeble sonra da 1936 İtalyan - Yugoslav anlaşması ve 1937 Bulgar - Yugoslav ebedi dostluk muahedesile bilâhare bütün mana ve ehemmiyetini kaybetmiştir. Görülüyor ki Mihver devletleri evvelâ Bulgaristan ve sonra Yugoslavya vasıtalarile Balkan birliğini içinden bozmuşlar ve dağıtmağa muvaffak olmuşlardı. Balkan devletleri Bulgaristanı tashihçi emellerinden vazgeçirerek Balkan ittifakına sokmak için o kadar müsaid ve yumuşak davranıyorlardı ki, nihayet 31 temmuz 1938 Selânik anlaşmasile Bulgaristanın Neuilly muahedesinin askerî tahdidatından kurtuluşunu ilâna bile razı oldular. Fakat Bulgaristan, gene Balkan ittifakına girmemişti.

H. E. ERKİLET

Ölüm

Merhum Safter Beyin mahdumu ve Etem Safter ve avukat Enver Safterin ağabeyleri Güven sigorta hayat kısmı şefi

SAKİ SAFTER

ansızın ölmüştür. Cenazesi bugün 1/9/943 çarşamba günü öğle namazı Bakırköy camiinde kılındıktan sonra Bakırköy aile kabristanına defnedilecektir.

***

Memleketimizin tanınmış tüccarlarından

Lâstikçi Hüseyin Hüsnü Güzel

giriftar olduğu hastalıktan kurtulamıyarak rahmeti rahmana kavuşmuştur. Cenazesi bugün 1 eylûl 943 Beylerbeyinden motörle Sirkeci iskelesine ve oradan Yenicamii şerife nakledilerek öğle namazını müteakıb cenaze namazı badeleda Edirnekapı şehidliğindeki makberi mahsusasına defnedilecektir.

Cenabı Haktan rahmet diler ve kederli ailesine beyani taziyet ederiz.

Dikkat: Cenaze Sirkeci iskelesine yarımda gelecektir.

Teşekkür

Anneleri Fatma Soyakın ölümü dolayısile çok büyük acılarına bizzat gelmek, telgraf, mektub ve çelenk göndermek suretile iştirak lûtfunda bulunan Etibank teşekkülüne ve müesseselerine, sayın zevata, akraba, dost ve arkadaşlara oğulları Hasan Rıza Soyak ile İhsan Soyak ve kızları ile damadları içten teşekkür, minnet ve hürmetlerini arzederler.

***

Sevgili babamız, Dr. Salâhaddin Rifat Emil'in kaybından duyduğumuz derin acı ve teessüre, mektubla, telgrafla ve bizzat gelerek, iştirak nezaketini gösteren akrabalarımıza ve dostlarımıza, Sıhhat Vekâletindeki mesai arkadaşlarına, cenaze merasimine gelmek lûtfunda bulunan İstanbul Sahil Sıhhiye merkezi tabıb ve memurlarına, L.T.T. Yurdu arkadaşlarımıza, Pertevniyal lisesi talebelerine sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Eşi: Hayriye Emil, oğulları: Fethi Emil, Kayıhan Emil, Rifat Emil

Mukaddes Sefalet

1939 Nobel mükâfatını kazanmış olan maruf Fin edibi Sillanpaa'nın bu kıymetli eseri dilimize çevrilmiş ve A.B.C. Kitabevi tarafından neşredilmiştir. Kitabın fiatı 100 kuruştur. Tavsiye ederiz.

Bütün müesseselere çok lüzumlu bir eser:
DAMGA PULU REHBERİ
(1 haziran 1943 tarihinde mer'i hükümlere göre)
NİHAD YALKUT
Vasıtalı Vergiler Umum Müdürlüğü İkinci Şube Müdürü
En son tadillere ve eklere göre Damga Resmi Kanunu. Bu husustaki tatbikat ve izahlar. Bu kanunla alâkalı diğer kanunlar. Cedveller ve iptal nümuneleri, 680 büyük sahife, fiatı 600 kuruş.
Satış yerleri: İstanbulda Üniversite. Ankarada Akba Kitabevleri.

VANGUARD! VANGUARD! VANGUARD!
Eski CEPHE MECMUASININ Bıraktığı boşluğu
VANGUARD DOLDURACAKTIR.
VANGUARD Dünya hâdiselerinin bir resim albümüdür.
VANGUARD Fotografçılık san'atının bir zaferidir.
Dünyanın dört köşesinde olup bitenler hakkında VANGUAR'ın resimleri size objektif malûmat verecektir.
Bütün Kitabevlerinde satılmaktadır.
Tevzi yeri: İNGİLİZ KİTABEVİ. İstiklâl caddesi 390-3. Tünel.

SATILIK MODERN EV
Lâlelide tramvay durağına 200 metre yakınlığında 4 sene evvel itina ile inşa edilmiş 5 odalı, banyolu, çifte balkonlu, bahçeli, fevkalâde denize nezareti olan bol güneşli ve havadar olup tam konforludur.
Müracaat: Galata, Demirbağ Han No. 16. Tel: 40984.

Şehir haberleri

Tahsil edilen hükûmet hissesi

Toplanan mahsul mekteblere yerleştirildi

İstanbul vilâyeti dahilinde hükûmet hissesi olarak alınan mahsule yer bulmak üzere Çatalca ve Silivriye giden İstanbul Vali muavini Hilmi Balcı dün şehrimize dönmüştür.

Şimdiye kadar hükûmet hissesi olarak Silivride 1500, Çatalcada 1000, Şilede 200, Yalovada 200, Üsküdarda 50, Sarıyerde, 20, Kartalda 100, Kadıköyünde 20, Fatihte 10, Eyübde 20, Beyoğlunda 10, Bakırköyünde 20, Beykozda 50 ton hububat alınmıştır. Bu, tahmin edilen miktarın yarısından az olup daha bundan fazla hükûmet hissesi tahsil edilecektir. Kaza merkezlerine getirilen bu hububat mekteblerin müsaid mahallerine konulmuştur. Henüz buğdayın serbest satışı hakkında emir verilmemiştir.

Ziraat Vekili şehrimizde

Ziraat Vekili Şevket Raşid Hatiboğlu şehrimize gelmiş, Orman mektebine giderek tetkiklerde bulunmuştur.

Tuzlada tesisine karar verilen teknik bahçıvanlık mektebi işlerile de Vekil meşgul olmaktadır. Bu mektebin müdürlüğüne Belediye fidan enstitüsü mütehassıslarından Şücaaddin tayin edilmiştir. Mekteb için Tuzlada büyük bir çiftlik satın alınmıştır.

Üç aylıklar bugün veriliyor

Emekli, dul ve yetimlerin üçaylıklarının tevziine bugün başlanacaktır. Bunlar maaşlarını yeni zam kanununa tevfikan yüzde kırk fazlasile alacaklardır.

Terkos suyu niçin kesildi?

Terkos idaresinin şehre su veren büyük borularından biri dün kırıldığından öğleden sonra şehrin birçok yerleri susuz kalmıştır. Bu anî su kesilmesinden ve başka yerden de su tedariki imkânı bulunmamasından halk ve bilhassa dükkân sahibleri çok sıkıntı çekmişlerdir. Arızanın sür'atle izalesine çalışılmaktadır.

Havacılık haftası

Havacılık haftamız münasebetile İstanbul, Beyoğlu, Üsküdar ve Kadıköyünde bir çok mağazalar, 30 ağustos gününe aid kazanclarını Hava Kurumuna hediye etmişlerdir. Ayrıca Hava Kurumu menfaatine şehrin muhtelif yerlerinde müsamereler ve kır eğlenceleri tertib edilmiştir. Dün akşam İstanbul radyosunda arkadaşımız Bürhan Felek, havacılık mevzuu üzerinde bir konuşma yapmıştır. Bu akşam da muharrir arkadaşımız Eşref Şefik ayni mevzu ile ilgili bir konuşmada bulunacaktır.

3 tifüs vak'ası

Dün şehrimizde üç tifüs vak'asına tesadüf edilmiştir.

Kilyos açıklarında bir Alman şilepi battı

Limanımızdan dün gece Karadenize hareket eden Alman bandıralı Tista vapuru Boğazdan çıktıktan sonra Kilyos önlerinde 8 mil açıklarda karasularımız dışında bir torpil isabetile derhal batmıştır. Vapurun refakatinde bulunan Alman hücumbotları tarafından gemi mürettebatı kurtarılmışlardır.

İki otomobil çarpıştı

Macaristanın Türkiye elçisi evvelki gün ailesile birlikte elçilik otomobilile Sarıyere giderken karşı istikametten gelen şoför Süleymanın idaresinde taksi ile çarpışmış, her iki otomobilin de ön kısımları hasara uğramıştır. Şoför Süleyman yaralanmıştır.

Futbolcuları davet

İstanbul Futbol Ajanlığından:

İzmir fuar müsabakalarına iştirak edecek olan aşağıda isimleri yazılı futbolcuların cuma sabahı saat 8 de Bandırmaya hareket edecek olan Marakas vapurunda bulunmaları rica olunur.

Galatasaraydan: Osman Faruk, Arif, Mustafa, Gündüz, Orhan.

Fenerbahçeden: Cihad, Murad.

Beşiktaştan: Hakkı, Şeref, Sabri, Hüseyin, İbrahim.

Beykozdan: Bahadır.

Zeytinyağı hakkında

Ellerinde zeytinyağı fişi bulunan değişmez gelirlilerin mutemed bakkallara müracaatle eylûlün on beşine kadar zeytinyağlarını almaları lâzımdır.

Bu tarihten sonra fişler muteber olmıyacaktır.

Kamyon altında ölen zavallı

Dün akşam Üsküdar civarında kireç ocağına taş yüklemeğe giden şoför Halilin sürdüğü kamyon, Tayyar isminde birine çarpmıştır. Yaralanan Tayyar, ölmüştür. Şoför Halil yakalanmış, tahkikat ve takibata başlanmıştır.

Meccanî diş tedavisi

Türk Diştabibleri Cemiyeti, Haliç civarındaki fakir çocukların dişlerine parasız bakmak için Eyüb 36 ıncı ilk okul binasında bir dispanser daha açmağa karar vermiştir.

Bugün Ramazan

Bugün ramazanın ilk günüdür. Camilerde vâzederek vâizlerin listeleri hazırlanmış ve alâkadar makamların tasvibinden geçmiştir.

Ramazan 1 Çarşamba

	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsak
Vasatî	1 14	16 55	19 43	21 20	4 40
Ezanî	5 31	09 12	12 00	1 36	8 57

ROMA MEKTUBU

Faşizm bir gecede nasıl devrildi?

Roma 20 ağustos (Hususî muhabirimiz bildiriyor) — Sıcak, boğucu bir yaz gecesiydi. Kahvelerin taraçalarında, müşteriler, kimi şurub içerek, kimi dondurma yiyerek, geç vakte kadar kalmak niyetile oturuyorlardı. Etraf sessizdi; gecenin sükûnunu, yalnız, arasıra geçen bir arabanın gürültüsü ihlâl ediyordu.

Cumartesi günündenberi, Palazzo Venezia'da toplantılar yapan büyük faşist konseyinin bu içtimalarını henüz kimse haber almamıştı. İyi haber alan bir kaç gazeteci, sarayın etrafında dolaşıp durmuş, fakat, şüpheli veya gayritabiî hiç bir şey görmemişti. Hatta, Guirinale'ye bile gitmiş, orayı da sükûnet içinde bulmuştuk. Sarayın kapısında, uyuklayan nöbetçiden başka, görünürde birşey yoktu. Gerçi, Via Nazionale'den, bütün hızile geçen, siyah otomobiller dikkate çarpıyor, merak uyandırıyordu, ama, içindekileri seçmek imkânı yoktu. Faraziyeler yürütüyor, münakaşalar ediyorduk, lâkin, faraziyelerimize de, iddialarımıza da, kendimiz bile fazla güvenmiyorduk.

Harbin başındanberi toplantı yapmıyan bu büyük faşist konseyinde, ne konuşuluyordu? Konsey, Mussolini'nin, Formia'da, Hitler'den aldığı emirlerin tebliğinden ibaret olan arzularını dinlemekten başka ne yapabilirdi? Bütün sınıfların seferber edildiğini bildiren beyaz kâğıdlar zaten asılmış değil miydi? Yeni hükûmet merkezi olan Bolzano'ya gitmeğe hazırlanmamız lüzumu bildirilmiş değil miydi? Mussolini, Po üzerinde bir hat tesisi kararına, millî bir mahiyet vermek üzere büyük konseyden istifade edecekti. Bununla beraber Osservatore Romano gazetesi muharrirlerinden biri, büyük konseyin, Grandi tarafından ileri sürülen ısrarlı arzu üzerine toplantıya çağırıldığını Vatikanda söylemişti. Duçe, şimdi lâfla vakit geçirmek zamanı olmadığını söyliyerek bu teklifi reddetmiş, fakat Grandi, arzusunda ısrar etmiş, mesele çıkaracağını söyliyerek tehdidde bulunmuş deniliyordu.

Haber nasıl yayılıyor ?

Biz beklemeğe devam ederken, bir takım gürültüler dikkatimizi çekti. Bazı kimseler, haykırışıyorlar, ahaliye Duçenin azledildiğini haber veriyorlardı. Doğrusunu söylemek lâzım gelirse, yoldan gelip geçenler arasında, bu habere inanarak, harekete geçenler nadirdi. Çoğu kimse, bu haberin, kötü ve tehlikeli bir şaka olduğuna hükmediyor, alelâcele uzaklaşıp gitmeği daha doğru buluyordu. Sokaklar sivil memurlarla dolu olduğu için, işitilmesi bile tehlikeli olan bazı şeylere kulak vermemeği tercih edenler çoktu.

Fakat, haberi verenler ısrarla üzerinde duruyorlardı. Rivayetlere göre, Badoglio, o gün, üç defa Kralın huzuruna çıkmıştı. Harbiye Nezaretinde, görülmemiş bir faaliyet hüküm sürüyordu. Şehre, asker kıt'aları gelmiş, Mussolini tevkif edilmişti.

Havadis, Romanın içinde, bir barut ateşi gibi yayıldı. Herkes, radyonun başına koştu. Bu arada, Chigi sarayı önünde, zabıta memurlarile askerler nöbet bekliyorlar, yaşasın diye haykırışıyorlar, tüfeklerini havaya kaldırıyorlar, bize doğru koşuyorlar, sevincden kısılan seslerile: «Doğru, doğru, radyo resmen haber verdi!» diye bağırıyorlardı.

Birkaç dakika içinde, bütün Roma, yirmi sene süren bir uykudan gözünü açar gibi uyandı. Çocuk, kadın, ihtiyar, erkek, asker, polis, işçi, garson, kapıcı, herkes evini, işini gücünü bırakıp, şehrin sokaklarında, telâşla dolaşmağa başladı. Herkes bir şeyler görmek, herkes, bir daha kat'iyyen eşi olmıyacak bu anı yaşamak istiyordu. Uzaktan gelen ve havadisi henüz işitmiyen yolcuların etrafını alanlar, avaz avaz haykırarak meseleyi anlatıyorlar, üzerlerindeki faşist alâmetlerini çekip koparıyorlar, kendilerile beraber «Yaşasın hürriyet!» diye bağırmağa zorluyorlardı. Bağırmıyanın vay haline! Kalabalık, çok geçmeden, her tarafı kaplıyan, ateşli ve muazzam bir kütle haline geldi. Venise meydanına doğru yürüdü. Giornale d'İtalia gazetesi binasının önüne gelince, sabrı tükenenler, camları kırdılar, makineleri parçalamak istediler. Fakat, sonra, bir iki eşyayı paralamakla iktifa ettiler. Bir çeyrek saat sonra, ahali, Mussolini'nin sarayı önüne varmış bulunduğu sırada, rejimin sözcüsü olan Gayda'nın, gazetesine yapılan hücum sırasında, beynine bir kurşun sıktığı haberi etrafa yayıldı.

Faşist şeflerinin son gayreti

Fakat, ahali, başka bir işle meşguldü. Mussolini'nin, heyecanlı bir kalabalık karşısında, faşizm debdebesile kuşatılmış olarak meşhur nutuklarını söylediği balkonda, yalnız, Sforza, Casanova, Polkonda, yalnız, Forzalar, Casanova, Polverelli gibi, partinin ileri gelenlerinden bir kaç kişi gözüküyordu. Orada, çok küçük, çok ufalmış görünüyorlardı. Vaktile, nekadar heyecanlı iken, şimdi, fena fena söylenen, arasıra ıslıklar çalan, küfürler savuran bu ayni kalabalığa hitab etmekte kimbilir nekadar güçlük çekiyorlardı. Faşistler, mağlûbiyeti kabul etmek istemiyorlar, halka: «Hepiniz hainsiniz, yüreksiz insanlarsınız, diye bağrıyorlardı. Yahudilerin, alçakların peşinden gidiyorsunuz, cezanızı göreceksiniz, akıbetlerin en müthişine uğrayacaksınız. Bizler, vazifemizi yapıyoruz...»

Fakat, devam edemediler. O ana kadar, nisbeten uslu davranan kalabalık, nihayet, sinirlerine hâkim olamadı. Sarayın avlusuna saldırdı. Binayı tutuşturmak, içindekileri öldürmek, kan görmek istiyordu.

O gece öldürülen faşistler

Lâkin Badoglio'nun askerleri yetişmişti. Süngülerinin gerisinde, 75 lik toplar vardı. Bunun üzerne, halk geriledi, fakat, acısını başka taraftan çıkardı. Öteki gazetelerin binalarını yıkmak, faşist müesseselerinin eşyalarını yakmak, ileri gelenlerin evlerine hücum etmek istiyordu. Çok geçmeden, kanlı takibler başladı. O gece, faşist ileri gelenlerinden kaç tanesi öldürüldü, kaç tanesi Tibre nehrine atıldı, bu belli değil. Badoglio hükûmeti, bu faciaları meskût bıraktırmış ve hakikati bir parça çıtlatmağa teşebbüs eden her gazeteyi kapatmıştır. Faşistlerden bir çoğu da, doslarının evlerine sığınmışlar ve askerî kuvvetlerin himayesini istemişlerdir.

Bu arada, daha mutedil bir halk kalabalığ, Guirinale sarayı önünde sevinc tezahürlerinde bulunmakla iktifa ediyordu. Sarayın balkonu, otomobil projektörleri tutularak aydınlatıldıysa da, Kral gözükmedi. Badoglio'yu alkışlamağa gidenler de oldu. Aşağı tabakanın oturduğu bir mahallede komünist tezahürleri başlamış, kızıl bayraklar çekilmiş, Avanti Popolo marşı okunuyor, Mussolini'nin resimleri ve heykelleri yakılıyordu.

Ertesi gün sabahleyin, kargaşalık hâlâ devam ediyordu. Artık, geniş ve umumî bir mahiyet almıştı. İstisnasız, herkes, tezahürata iştirak ediyordu. Her tarafta, çiçekler, bayraklar, kralın fotoğrafları görülüyor, «Yaşasın hür İtalya», «Yaşasın Krallık», «Yaşasın Badoglio, yaşasın ordu» sesleri işitiliyordu. Ayni zamanda her tarafta, faşist alâmetlerinin, heykellerin, yazıların, resimlerin, armaların imhasına devam ediliyordu. Faşist havası içinde büyümüş gencler, kamyonlarla şehrin sokaklarında dolaşıyorlar, Mussolini'nin, kafasını kopardıkları burunsuz büstünü yerlerde sürüklüyorlardı. Faşist rejimi, bu unsura kendi hüviyetini verecek olan rejim, birkaç saat içinde, iskambilden bir şato gibi, gülünc bir şekilde devrilmişti.

Konseyde neler geçmiş?

Duçe'ye, kendi adamları ihanet etmişti. Büyük faşist konseyi aleni olarak toplanmadı; fakat, söylendiğine göre, Robespierre'in sukutile neticelenen Convention meclisi toplantısındaki hâdiseleri andırır facialı anlar yaşamış.

Mussolini, konseyde, önce, bütün hitabet kudretini toplayarak, iknaa çalışmış, sonra tehdide, sövmeğe başlamış. İrtikâb, suiistimal, müsavatsızlık gibi lâflar söylenmiş. Saatlerce münakaşa edilmiş, fakat münakaşalar, ekseriyetin, Mussolini aleyhinde olduğunu gösteriyormuş.

Lâkin, Duçe, mağlûbiyeti kabul etmemiş, Hitler'e telgraf çekmiş, milis kuvvetini hazır bulundurması için, Galbiato'ya emir vermiş.

Krala, kendisini huzuruna çağırttığı vakit, Mussolini, meselenin ehemmiyetsiz dahilî ihtilâflardan ibaret olduğuna dair ona teminat vermiş. Fakat Kraldan şu cevabı almış: «Ekselâns, siz ekalliyette kalmışsınız, bizzat yarattığınız faşist teşkilâtı, sizin, iktidar mevkiinden uzaklaştırılmanızı istiyor. M. Grandi, bu sabah, bana herşeyi izah etti. Tertibatımı esasen almış bulunuyorum. Mareşal Badoglioya tam salâhiyet verilmiştir!»

Mussolini kendini kaybetmiş. Senelerdenberi vücudünü kemiren hastalık, nihayet galib gelmiş. Bir subay, Villa Savoia'nın kapısına kadar ona refakat etmiş. Fakat, Mussolini, orada kendi otomobilini değil, İtalyan kızılhaç teşkilâtına aid bir araba bulmuş. Mukavemet etmeden bu arabaya binmiş.

Duçe, doğruca Fort Baretta'ya götürüldü, orada bir kaç gün kaldıktan sonra, civardaki villâlardan birinde, muhafaza ve tedavi altına alındı.

Halk Badogliyodan da memnun değil

Badoglio, ordunun sadakatine dayanarak, İtalyada asayişi muhafaza ediyor. Fakat, memleket son derece hoşnudsuzluk içindedir; sulh istiyordu, halbuki sulh, çok uzakta gibi gözüküyor. Bombardımanlar daha şiddetle devam etmekte. Sicilya elden gitmiştir. Badoglio, faşistlere karşı yumuşak davranıyor. onları şiddetle cezalandırmak istemiyor. Basına serbestlik vermekten, toplantılara müsaade etmekten geri duruyor. Halk hareketlerine karşı aleyhtar davranıyor. Aristokrasiyi, krallığı müdafaa ediyor, gene Almanların tarafını tutuyor. Millet, Badoglio'nun hareketlerine, bir türlü akıl erdirememektedir. Kralın aleyhinde de, Badoglio'nun aleyhinde de şikâyetler var.

Faşistler, yeni diplomasinin, faşist diplomasisinden daha âciz olduğunu, Mussolini'nin çekilmesi, vaziyeti düzeltmek şöyle dursun daha berbad hale getirdiğini söylüyorlar. Onlara göre, şimdi, İtalyanlar, Almanlar tarafından da hakir görülmektedirler; memleketleri, harb meydanı haline gelecektir; Mussolini'yi devirenler, bunu, sırf şahsî menfaatlerini korumak için milletin zararına, bir takım dolablar çevirmek için yapmışlardır.

Şimdi, faşistler, memleketin her tarafında, ilk şaşkınlık ânı geçtikten sonra, biribirlerile tekrar temaslara başlamış bulunuyorlar; teşkilâtlanıyorlar ve dünkü rakibleri tarafından hırpalanmamağa çalışıyorlar.

NERİN GÜN

JOHN KNİTTEL'den — RİKKAT S. KURAN
TEREZ ETİYEN
irsî temayüllerin, muhitin baskısı altında nasıl meydana vurulduğunu gösteren bir katil kadının hikâyesidir. Bu kitabda, içinde yaşadığımız cemiyetin, hilkatimizin kafamızın ve kalbimizin bizi nasıl iyi veya kötü yapabileceği en ince bir san'atla ortaya atılmıştır. Eser, büyük romancımız Halide Edib Adıvar'ın bir ön sözü ile okuyuculara takdim edilmektedir. 320 büyük sahife 150 kuruştur.
Satış yeri: Ahmed Halid Kitabevi.

RAŞİD RIZA
TİYATROSU
BU GECE
Üsküdar Doğancılar
Aypark Sinemasında

Beyazıd LÂLE Bahçesinde bu akşamdan itibaren her akşam
Halk sanatkârı İsmail Dümbüllü Temsilleri
San'atkâr AHMED GÜLDÜRÜR birlikte,
Okuyucu SABRİYE TOKSES'in iştirakile
ZENGİN VARYETE — DÜETO — KUVARTETO
BU AKŞAM SARI EFE Şarkılı oyun 3 perde
YARIN AKŞAM CAFER AĞA Gülünclü komedi 3 perde

Türkiye Eksper Muhasibler ve İşletme Organizatörleri Birliğinden:
İstanbulda muhtelif teşekkül ve müesseselerin muhasebe ve işletme konuları ile ilgili servislerindeki vazifeleri için elemanlara ihtiyac vardır. Bilgi, kabiliyet ve tecrübelerine göre kendilerine 100-400 lira ücret verilebilecektir. İsteklilerin acele olarak Galatada eski yolcu salonu karşısında 209 numarada Birlik Umumî Kâtibine müracaat etmelerini rica ederiz. Posta kutusu: 1. Telefon: 40439.

ŞEHRİMİZİN EN ZENGİN PROGRAMLI EĞLENCE YERİ YALNIZ
TEPEBAŞI BELEDİYE BAHÇESİDİR
Türk musikisini sevenler her tarafa vesaiti bulunan bahçemizi dolduruyorlar.
16 SAN'ATKÂRDAN MÜTEŞEKKİL
Saz Heyeti
MAHMURE ŞENSES - SUZAN GÜVEN - CAHİDE
MUALLÂ GÖKÇAY
MÜZEYYEN SENAR IŞIL
ORKESTRA — ZENGİN VARYETE. Tel: 42690

Kitablar arasında

Salâhaddin Enisin eserleri basılıyor

Cumhuriyet Kitabevi sahibi Ali Toygarı, bize kıymetli arkadaşımız Salâhattin Enisi ölümünden bir yıl sonra hem hicranla, hem hayırla anmak fırsatını verdiği için tebrik etmeliyiz. Ali Toygar cidden övülecek bir teşebbüse girişerek merhûm Salâhaddinin romanlarını yeni harflerle basmağa karar vermiş, hatta ilk olarak «Zaniyeler» i neşretmiştir.

Salâhaddin Enis, bugün kemal devrini yaşamakta olan san'at ve fikir nesline mensub, lâkin edebi kudretini halis efendi kalbinin tavazuu içinde eriterek kıymetlendirmesini bilmiş bir Türk romancısıydı. İçtimaî sezgileri canlı ve titiz, müşahedeleri vazıh, tahlilleri daima coşgun. Mevzu olarak aldığı hâdiselerin humması içine kendisi de katılır, gönlü kadar kafasına da hâkim olan metin ahlâk prensipleri, ekseriyetle eserlerini ateşli ve adeta acıtıcı hükümlere götürürdü. Tabiatin kırıp döken insafsız disiplinine karşı şahsî hayatı için de boğuşan ve nihayet nefsini feda eden Salâhaddine, -tetkiklerinin tarih seyri kısa kalmasına rağmen- Türklerin Emil Zola'sı denilişini doğru bulmalıdır. Arada olgunluk farkı, verim farkı, görüş farkı elbette vardır. Cemiyetin büyük faciasını, hâdiseleri bürüyen sırma üslûblu örtüyü merhametsizce çekip alarak cemiyete gösteren natüralizm, Zolada nekadar serinkanlı ve «tarafsız» ise, bizim Salâhaddinimizde o derece yırtıcı bir cemiyet davasıdır. Bunu böyle yapanın millî vicdan olduğunu düşünürsek merhum edibin kıymet hükmü daha iyi belirmiş olur.

Salâhaddin Enisin romanları karışık bir devrin -Birinci Dünya Harbinin- bozuk ve hastalıklı cemiyetini didiklemesi itibarile de, Türk gencliğinin okumasında mutlak fayda bulunan kitablardandır. Onların yeni harflerle tekrar basılmasını büyük bir kazanc olarak karşılıyoruz.

«Zaniyeler» den başlıyarak bu serinin tamamını okuyacak olan nesil, yirmi beş sene evvelki hayatla bugünkü hâdiseler arasında belki bazı ruhî ve sosyal münasebetler bulacak, belki bazı mukayeseler yapmak fırsatını edinecektir.

Aziz arkadaşım Salâhaddini rahmetle anarken eserlerini ölümden kurtaran dostlara teşekkür etmeği de bir borc bilirim.

F. O. M.

Bir değirmende iki kaza

Hasköy değirmeninde ambar memuru Hilmi, evvelki gün sol ayağını makineye kaptırmıştır. İşçilerden Merkadon, Hilmiyi kurtarmak isterken, sağ ayağından yaralanmıştır. Yaralılar, hastaneye kaldırılmışlardır.

Bürhaneddin ve Seniye Tepsi skeçleri

Bugün Fenerbahçe Belvü oteli bahçesinde, ayrıca Seniye Tepsi, en güzide dansları ve La Rapsodie Hongroise dansını ibda edecektir. Pek yakında: (Napolyon Bonapart).

HER SAYIDA 1500 YENİ OKUYUCU
PERDE. SAHNE
Mecmuaların baskı artış rekorunu kırdı.
EYLÜL SAYISI YARIN ÇIKIYOR
TÜRK TİYATROSUNDA HEVESKÂRLAR DAVASI
Yazan: Muhsin Ertuğrul
İLK VE SON DEFA SAHNEYE ÇIKIŞIM
Yazan: Burhan Felek
Hiç bir piyesi tutmayan ve tutan yegâne piyesinde imzası bulunmıyan tiyatro muharriri
Yazan: Mahmud Yesari
Otuz Neron, yirmi Sezar ve kırk Napoleonu bir arada gördüm.
Yazan: Hikmet Feridun
Sinema yıldızları kazandıkları paraları nasıl harcediyorlar? — Amerikan kışlalarında resmi biradan fazla satılan kadın — Holivudda çevrilen doksan yeni film.
YARIN ÇIKIYOR

CUMHURİYET
Nüshası 8 kuruştur.

Abone şeraiti

	Türkiye için	Haric için
Senelik	2250 Kr.	4650 Kr.
Altı aylık	1200 »	2500 »
Üç aylık	650 »	1400 »
Bir aylık	240 »	Yoktur

— Dikkat —
Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin edilmesin iade edilmez ve ziyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

SON HABERLER

Siyasî İcmal

Churchill'e göre Birleşik Milletlerin siyaseti

Mr. Churchill dün gece Kanadadan radyo ile yaydığı bir nutukla Birleşik milletlerin siyaset ve hedefini izah etti. Bu siyaset ve hedef onun şimdiye kadar anlattıklarının tıpkısı idi. Yani, Birleşik milletler lehlerine dönen harb talihinden sonuna kadar istifade edecekler ve harbi kazanıncıya kadar dövüşeceklerdir. Birleşik milletlerin bugünkü durumu, bu neticeye varılacağını her zamandan fazla müjdelemektedir. Fakat Birleşik milletlerin bu neticeye ne zaman varacaklarına dair kehanette bulunmak kimsenin elinde değildir. Ancak şimdiye kadar geçilen merhalelere bakılırsa, gelecek günler hakkında daha çok eyimser davranmamak mümkün değildir.

Mr. Churchill, en çok merak edilen meselelerin hepsine temas etti.

Bu meselelerin en mühimmi Sovyetler Birliğile Müttefiklerin münasebetleri, Müttefiklerin ikinci cepheyi açıp açmıyacaklarıdır.

Mr. Churchill, Sovyet ordularının kahramanlığını hararetle överek bizzat Mareşal Stalin tarafından idare edilmekte olan bu orduların kazandığı muvaffakıyetleri teker teker kutlulamış, daha sonra fırsattan istifade ederek Sovyetlerin Kebek konferansına niçin iştirak etmediklerini izah etmiştir. Onun anlatışına göre, bunun sebebi, bu konferansın daha fazla Japonya harbile meşgul olmasıdır. Rusya ile Japonya arasında tarafsızlık muahedesi bulunduğu için onun bu konferansa iştirak etmesi beklenmezdi! Buna karşı Mareşal Stalin'in, diğer Roosevelt, Churchill toplantılarına niçin iştirak etmediği sorulacak olursa Mr. Churchill, Mareşal Stalin'in son derece hayatî değeri haiz çok mühim barekâtı bizzat idare ettiği için işbaşından ayrılamadığını söylüyor ve bu harekâtın yalnız Sovyetler Birliğini değil, müşterek davayı ilgilendirdiğini ilâve ediyor.

Mr. Churchll'in Rusya hakkında söylediği sözlerden onun Rusya ile tastamam bir anlaşma, amelî her sahada tam elbirliği yapmağa müsaid, etraflı ve her ihtiyacı temin eden bir anlaşma yapmağa taraftar olduğu da anlşılmaktadır.

Manş denizini aşarak Fransada ikinci bir cephe açmak meselesi üzerinde söz söyliyen Churchill, vakit tayin etmeksizin, bir gün bu işin başarılacağını ve bu sayede Birleşik milletlerin Alman ordularile karşı karşıya gelerek dövüşeceklerini bildirdi. Fakat bu işin askerî bir iş olduğunu ve askerî bir işin siyasi icablara boyun eğmiyeceğini belirtmeğe de lüzum gördü.

Sırası gelmişken Fransadan da bahseden Mr. Churchill, bu memleket hakkındaki derin inancını hararetle anlattı. Fransa mutlaka yeniden kalkınacak, hürriyet ve istiklâline kavuşacak ve hür milletler arasındaki mevkiini yeniden istirdad edecektir. İngiltere, Fransa ile 1904 te yaptığı muahedeye hâlâ sadıktır ve sadık olmağa devam edecek.

Mr. Chuchill, Fransanın kurtarılacağından bahsederken vatanlarından uzaklaşan Müttefik hükûmetleri unutmıyarak hürriyetlerine yeniden kavuşacak milletleri teker teker saydı ve bunların hepsini selâmladı. Bilhassa Yugoslavya ve Yunanistanın yeniden dirilecekleri günün uzak olmadığını söyledi.

Harb vaziyetine gelince, bu vaziyet her zamankinden daha çok müsaiddi. Sovyet orduları teşebbüsü ele alarak ilerliyorlar. Müttefikler hava hâkimiyetini kazanmışlar, Akdenizde ve Atlantikte teşebbüsü ele geçirmişlerdir. Şimal Afrika ve Sicilyada kazanılan muvaffakıyetlerse malûm. Sonra Japon tecavüzleri önlenmiş ve Japonyaya karşı da mukabil taarruza geçilmiştir. Japonyaya karşı taarruzu hızlandırmak için yeni bir cephe kurulmuş ve bu cephenin kumandanlığına en kıymetli kumandanlardan biri tayin olunmuştur.

Bunun neticesi olarak Müttefikler her sahada ilerliyor ve harbi kazanmak yolunu tutmuş bulunuyorlar.

Fakat Müttefiklerin her engeli aştıklarını, her güçlüğü yendiklerini sanmak doğru değildir. Çünkü hasmın bundan sonra neler yapacağını kestirmek güçtür. Belki de hasmın elinde henüz kullanmadığı silâhlar, henüz girişmediği teşebbüsler vardır. Onun için uyanık davranmak ve en çetin imtihanları muvaffakıyetle atlatmak lâzımdır. Şayed, Allah acır da harbi kısa keser ve beşerin ıstırabını dindirmek isterse, mesele yoktur. Fakat Mr. Churchill'e göre, Birleşik milletler ellerinden gelen her gayreti sarfetmekle ve sonuna kadar dişlerini sıkmakla muvaffak olabilirler.

Mr. Churchill'in bu nutku, gerçi yeni bir şey öğretmiyor. Çünkü vaziyet yeni bir şey öğretmeğe müsaid değildir. Fakat onun malûm olan meselelere bir demet aydınlık daha serptiği ve Müttefiklerin azmini bir kat daha hızlandırdığı şüphe götürmez.

Ömer Rıza DOĞRUL

Kızılordunun taarruzu umumî bir şekil aldı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

bomba uçağı düşürmüşler ve esirler almışlardır.

Harkof batısında Alman mukavemeti artıyor

Moskova 31 (L.P.S.) — Harkofun şimali garbisinde çok ağır savaşlar devam etmektedir. Ruslar her tarafta çok şiddetli bir mukavemetle karşılaşmakta olup halihazırda silip süpüren bir ilerleme kaydetmelerini beklemek abes olur. Hareket kabiliyeti fazla olan Alman müdafaası, kendisini Harkof mıntakasında hissettirmeğe başlamıştır. Ruslar bugün ileri gitmek için çalışmaktadırlar.

Cenub kesimindeki savaşlar

Stockholm 31 (a.a.) — Ruslar Briansk'dan Azak denizine kadar 700 kilometrelik bir cephe üstünde ilerlemektedir. Taganroğ'un işgalinden 12 saat sonra Rus kıt'aları bu limandan 50 kilometre ileriye geçmiş ve Mariopol'a 54 kilometre yaklaşmış bulunuyordu. Ruslar, bundan başka, Taganroğ'un 45 kilometre batısında Vesyolo Veznesonskaya'yı işgal ederek daha içerlere doğru da ilerlemişlerdir. İşgal edilen merkezler arasında Stalino'dan yalnız 35 kilometre mesafede bulunan Kuteynovka demiryolu kavşağı da vardır. Burası, cenub cephesinde Ruslar tarafından işgal edilen 150 kasabadan birisidir.

Simolensk kesiminde yeni Sovyet taarruzu

Moskova 31 (R.) — Sovyetler Birliği Mareşali Başkumandan Stalin bugün neşrettiği ikinci bir günlük emirde Smolensk kesiminde taarruz eden Kızılordu kıt'alarının çetin muharebelerden sonra Alman hatlarını yardıklarını ve Smolensk'in 90 kilometre doğusunda bulunan Jenlnja şehrini zaptettiklerini bildirmektedir. Kızılordunun bu muvaffakiyeti şerefine de bu akşam Moskovada bataryalar 12 salvo ateş edeceklerdir.

Gluchow ve Rylsk şehirleri zaptedildi

Moskova 31 (R.) — Merkez cephesinde ileri hareketlerine devam eden kızılordu kıt'aları bugün Sjewsk'in cenubunda bulunan Gluchow ve Bylsk şehirlerini Almanlardan geri almışlardır.

Berline göre cebhelerde vaziyet

Berlin 31 (T.P.) — 30 Ağustos günü Alman ve Bolşevik kıt'aları arasında şiddetli savaşlar olmuştur. Taganrog'un şimal batısında taarruza geçen bir zırhlı grupu Alman mukabil taarruzile yok edilmiştir. Harkofun cenubunda ve batısında ve keza orta cephe kesimlerinde Bolşevikler kanlı kayıplarla tardedilmiştir. Bazı mevzilerde el'an şiddetli muharebelere devam olunmaktadır.

Cephe nasıl takviye ediliyormuş?

Berlin 31 (E.P.) — Bir harb muhabirinin bildirdiğine göre Sovyetler cephedeki kuvvetleri takviye için Ural mıntakasında harb sanayiinde çalışan işçileri kısa bir müddet zarfında cepheye sevketmektedirler. Bu işçiler yolda Amerikan üniformasını giymekte ve kendilerine Amerikan konservesile silâhları verilmektedir.

Karadenizde batırılan gemiler

Berlin 31 — (T.P.) — Karadenizde Alman denizaltıları 30 ağustos günü iki Sovyet karakol gemisile bir muhtelif vesaiti hâmil şilebi batırmışlardır.

Millî Şef orduya güvenini bildirdi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Hükûmetimizin vereceği her emri son damla kanını dökerek ifaya hazır olan ordularımızın vazifelerini yapmak için engin fedakârlığı icab ederse gelecek zaferler için geçmiş kahramanlıkların üstünde büyük bir şevk ile her vazifeyi emniyetle başaracak güvenç ve dayançta olduğunu büyük bir itminanla yüce başbuğumuza saygı ile arzederim.

Genelkurmay Başkanı Mareşal
FEVZİ ÇAKMAK

Genelkurmay Başkanının teşekkürleri

Ankara 31 (a.a.) — Genelkurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, Zafer bayramının yirminci yıldönümü münasebetile aldıkları tebriklere ve ordu hakkında bildirilen iyi dileklere karşı teşekkürlerinin iletilmesine Anadolu Ajansını memur etmiştir.

Başvekil Ödemişte

(Baş tarafı 1 inci sahifede)

yor, adeta bir şehrâyin yapılıyordu. Halk, «Saracoğlunu isteriz» diye bağırmağa başlamış, Başvekil, hemşerilerinin önünde güzel bir zeybek oyunu oynamış, şiddetle alkışlanmıştır.

Şükrü Saracoğlu, bundan sonra halka hitaben şunları söylemiştir:

— Aslanlar yuvasına, Ödemişe ve Ödemişlilere Millî Şef İsmet İnönünün selâmlarını getiriyorum. Büyük Şefimiz, hareketim esnasında bana söyledi ki: «Ödemişe gider gitmez derhal selâmlarımı söyle. Memlekette birlik ve beraberlik olsun. Biriz, beraberiz ve daima beraber olacağız.»

Başvekilimiz İzmirden ayrıldıktan sonra güzergâhtaki bütün istasyonlarda büyük tezahüratla karşılanmış ve uğurlanmıştır. Saracoğlu, Torbalı, Tire ve Bayındırda birer müddet kalarak halkla temas etmiş, ihtiyaclarını sormuş ve dileklerini dinlemiştir.

Cenubî İtalyaya bir çıkarma denemesi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Müttefikler Akdenizin üç bölgesinde büyük miktarda deniz kuvvetleri tahşid etmektedir. Bu bölgeler, Bizerte limanını içine alan doğu Tunus kıyıları, başta Augusta limanı olmak üzere Sicilya suları ve Oran bölgesidir.

Müttefiklerin bu tahşidatının cenubi İtalyayı, yani Calabria ve Apulija'yı hedef tuttuğu tahmin edilmektedir. Fakat Almanların noktai nazarına göre, Avrupa kalesine yapılacak bir taarruz için bu iki yarımada pek az muvaffakiyet vadetmektedir.

Oran'da ağlebi ihtimal yalnız Fransızlardan mürekkeb 300,000 kişilik bir kuvvetin toplandığı zannedilmektedir. Bu kuvvetlerin Korsikaya ve Fransanın cenub kıyılarına karşı kullanılması muhtemel görülmektedir.

Almanlar Bulgar sahillerini tahkim ediyorlar

Londra 31 (a.a.) — Londradan bildirildiğine göre, Almanlar Bulgaristanın Burgaz ve Varna limanlarının kontrolunu ellerine almışlardır. Bulgar sahili Todt teşkilâtı tarafından bir kaç kilometre derinliğinde tahkim edilmiştir. Varna bölgesinde ayni teşkilât tarafından bir kaç hava meydanı inşa edilmiştir.

Almanya ve İtalya üzerinde hava akınları

Londra 31 (B.B.C.) — Dün gece bomba uçaklarımız Renanya'da Münih - Gladbah - Rheydt endüstri çevresine karşı kesif ve ağır bir taarruz yapmışlardır.

Mosquito uçakları, Duisburg'daki hedeflere hücum etmişlerdir.

Fransa ve Holandadaki askerî hedeflerle hava limanlarına da ayni gece için de taarruz edilmiştir.

Bomba uçaklarımızdan 28 i eksiktir.

Akdeniz sahasında bulunan Müttefik hava kuvvetleri dün gündüz ve gece İtalya üzerinde akınlarına devam ederek Roma yakınlarında bulunan Viterbo, Civita Veccia ve Napoli civarında Aderno mıntakalarını bombalamışlardır. Bu akınlarda 21 düşman uçağı tahrib edilmiştir.

Almanyadan alınan demiryolları malzemesi

Ankara 31 (Telefonla) — Almanyadan mühim miktarda demiryolu malzemesi getirilmektedir. Ayrıca birkaç lokomotifle 100 kadar vagon önümüzdeki günlerde bize teslim edilecektir.

Mükemmel bir Avrupalı arıyorum

(Başmakaleden devam)

asırlardır gerçekleştirdiği o mükemmel ahenge kavuşmakta sahiden âciz midir? Bu suale müsbet cevab vermek nekadar güçse, mükemmel bir Avrupalı devlet adamının doğmasına engel olan şartları bulup ortaya koymak da o kadar güçtür. Her milletin hürriyetten, her devletin adaletten, müsavattan bahsede ede artık yorgun düştüğü bir dünyada hâlâ oluklar dolusu kan döküldüğünü görmek hazin şey!

Hazin fakat gerçek!

NADİR NADİ

İngiliz Hava Başkumandanı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

her alanda, denizde, yerde ve havada silâhlanmış, hürriyetini ve idealini korumaya hazır bir Türkiye görüyoruz. Biz ona ve bilhassa havalarda kardeşlerimiz olan tayyarecilerine selâmlarımızı sunuyoruz.

Onlar muharebe etmek zorunda kalırlarsa, iyi temennilerimiz onlarla birliktedir ve gene onlarla birlikte sizin hava şehidleri abideniz önünde saygı ile eğiliyoruz.»

Mihver cephesi

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Danimarkalı ve Alman kuvvetleri arasındaki çatışmalara dün akşam da muhtelif çevrelerde devam edilmiştir. Kopenhag cenubunda Naestved'de 600 Danimarkalı muhafız askeri teslim olma teklifini reddetmişler ve kışlalarının Almanlar tarafından işgali teşebbüsüne karşı korkunç bir mukavemet göstermişlerdir. Bunlar, ancak, son mermilerini attıktan sonradır ki, teslim olmuşlardır. Çarpışmalar esnasında 3 tank ile 11 Alman zırhlı arabası tahrib edilmiştir. Kral sarayı meydanında da inadlı çarpışmalar olmuştur. Svenborg mahallesinde Danimarkalı 450 sivil yaralanmış veya ölmüştür.

Kabine istifa etti

Berlin 31 (a.a.) — Danimarkadaki durum hakkında sorulan bir suale cevaben Alman Hariciye Nazırlığı sözcüsü, Danimarka kabinesinin istifa ettiğini ve bu münasebetle neşrettiği bir beyannamede halkı sükûn, asayiş ve disiplini muhafazaya davet ederek örfî idarenin uzun sürmemesi temennisinde bulunduğunu bildirmiştir.

Bir şayiaya göre Başvekil Berline gitmiş

New-York 31 (a.a.) — Haber alındığına göre, Bulgar Başvekili Filof Berline gitmiştir.

Kont Ciano yakalandı

Berne 31 (a.a.) — İtalyan hududundan bildirildiğine göre, Ciano, eşi Edda ve 3 çocuğu Fransız hududundan bir kaç kilometre ötede İtalyan jandarmaları tarafından tevkif edilmişlerdir. Köylü kıyafetine girmiş olan Mussolininin damadının üzerinde yarım milyon Fransız frangı ile külliyetli miktarda İtalyan ve İspanyol parası bulunmuştur. Ciano, İspanyaya iltica etmek üzere Fransadan geçmek niyetinde olduğunu itiraf etmiştir.

İtalyada dağıtılan beyannameler

Roma 31 (a.a.) — Bugün neşredilen resmi bir tebliğde şöyle denilmektedir:

«Son günlerde, Romada ve bir çok İtalyan şehirlerinde, halkı belli gün ve saatlerde nümayişler yapamaağ davet eden beyannameler dağıtılmıştır. Bu beyannameler halkı ayaklandırmak ve memleketin bugünkü güç durumunda, gerek halkı, gerekse hükûmeti müşkül mevkie sokmak istiyen kötü niyetli insanların eseridir.

Örfî idarenin hâlâ mevcud olduğu, gerek dışarıda, gerekse evlerde toplanmanın yasak olduğu ehemmiyetle ihtar olunur. Bu emre aykırı hareket edenlere karşı icabında silâh kullanılacaktır.»

Meclis toplanıyor

Ankara 31 (Telefonla) — Büyük Millet Meclisi eylülün 6 ıncı pazartesi günü toplanacaktır. Meclisin o günkü ruznamesinde askerî memnu mıntaka hakkındaki kanun lâyihasının ikinci müzakeresi yapılacaktır. Bundan başka barem kanununun harcırah ve mesken tazminatına dair 10 uncu maddenin tefsiri de ruznamededir.

"Teşebbüs bizdedir!"

Mr. Churchill'in dünkü nutku

(Baştarafı 1 inci sahifede)

yakışık almazdı. Çünkü konferans daha fazla Japonya harbile alâkadardı. Rusya ise, Japonyaya tarafsızlık muahedesile bağlıdır. Stalin'in diğer konferanslarımıza iştirak etmemesinin sebebi ise Stalin'in doğrudan doğruya kumanda başında bulunması ve hayati mahiyette harekâtı idare etmesidir. Bu harekât yalnız Rusyayı değil, bütün müşterek davayı alâkalandıran mahiyettedir. Görülüyor ki Mareşal Stalin, vaktini israf etmiyor. İngiltere, Orel, Harkof, ve Taganrog zaferlerini tebrik eder.

Rusya ile her ahada anlaşmak lâzım

Çok lâzım ve müstacel bir iş Rus, İngiliz, Amerikan Hariciye Nazırlarının toplanarak yalnız harb işlerine aid meseleleri değil, her meseleyi görüşmeleridir. Hiç bir mesele yok ki Ruslarla elbirliği yapmak istemiyelim. Amelî meseleler üzerinde üç devlet arasında anlaşmalara varılması son derece müfid olur.»

İkinci cephe meselesi

Şimal Fransada ikinci bir cephe açmak bahsine geçen Mr. Churchill, bu cepheyi açmanın nekadar büyük bir iş olduğunu anlattıktan sonra şu sözleri söyledi:

«— Günün birinde İngiliz ve Amerikan kurtarış ordularının Alman istilâcılarile karşı karşıya geleceklerine eminiz. Fakat ne zaman ve nerede? Her halde buna dair birşey söylememi beklemezsiniz. Bu iş sırf askerî bir iştir, ve siyasî icablara tâbi değildir.»

«Teşebbüs bizdedir»

Mr. Churchill daha sonra umumi vaziyeti izah etti ve şimal Afrikada Mihver ordularının imha edildiğini, Sicilyanın 38 günde işgal olunduğunu, Mussolininin düştüğünü, İtalyan harb gayretinin durduğunu söyledi ve Almanların Fransadan asker çekerek harbi kendi yurdlarından uzak tutmak ve İtalyayı tahrib etmek istediklerini söyledi ve şu şekilde devam etti:

«— Akdenizde, ve Atlantikde teşebbüs bizdedir. Hava harbi de Hitlerin harb gayretini aksattı. Bütün bunlar, Rus ordusunun kahramanlığı sayesinde mümkün oldu. Rusyanın hiçbir hükûmeti bu kadar derin darbelere tahammül edememişti. Fakat Mareşal Stalin buna tahammül ettikten başka her zararı ve her kaybı telâfi ederek mukabele etti ve harbe devam etmek kudretini gösterdi.»

Mr. Churchill, Bulgaristandan bahsetti ve Bulgaristan tarafından tutulan bugünkü siyasetin, ekseriyet tarafından muhalefet görmesine rağmen kendisine yüklenmiş olduğunu anlattı. Sonra Yugoslavyanın mücadeleye kahramanca devam ettiğini, Yugoslavya ve Yunanistanın yakında hürriyetlerine kavuşacaklarını söyledi ve bu milletleri ve hükûmetlerini selâmladı.

Mr. Churchill, cenubu şarkî Asya cephesinden ve bu cephe kumandanlığına en liyakatli şahsiyetin tayin edilmiş olmasından bahsetti ve böylece Japonyaya karşı harbin şiddetlendirileceğini anlattı.

Almanların hazırlığı meçhul

Churchill, Almanların bu sene teslim olup olmıyacakları hakkında karşılaştığı suale cevab olarak şu sözleri söyledi:

«— Daha ileride neler olacağını bilmiyoruz. Almanlar acaba neler hazırladılar ve ne gibi teşebbüslere girişmeyi düşündüler? Bunlar malûmumuz değildir. Bütün engelleri de bertaraf etmiş değiliz. Harbi bitirinciye kadar mücadeleye devam edeceğiz. Allah bize acır da harbi kısa keser ve beşerin ıstırablarına son verirse ne âlâ. Yoksa Birleşik milletler bütün kuvvet ve gayretlerini sarfederek harbi kazanıncıya kadar dövüşeceklerdir.»

Mr. Eden, M. Maiski'yi kabul etti

Londra 31 (a.a.) — Mr. Eden bu sabah Hariciye Nezaretinde, Rusyanın Londra eski büyük elçisi ve halen Sovyetler Birliği Hariciye Komiser muavini olan M. Maiski'yi ve sonra Amerika büyük elçisi Mr. Winant'ı kabul etmiştir. İki Nazırın Kebek'te verilen kararlar etrafında görüştükleri tahmin ediliyor. Konuşma sırasında, Büyük Britanya, Sovyetler Birliği ve Birleşik Amerika mümessillerinin buluşmaları imkânının da müzakere mevzuu olduğu tahmin edilmektedir.

Cordell Hull'in bir tekzibi

Washington 31 (a.a.) — Hariciye Nazırı Hull gazeteciler toplantısında kendisile Hariciye Nazırlığı erkânının Sovyet Rusyaya muhalif oldukları ve Rusyanın son damla kanını da akıtmasını istedikleri hakkında Amerikalı bir gazeteci tarafından ortaya atılan iddiayı müthiş bir yalan diye vasıflandırmıştır.

Galatasarayın 75 inci yılı

(Baştarafı 1 inci sahifede)

zide insan yetiştiren bu ilim yuvası, iftihar edebileceğimiz kültür müesseselerinin başında bulunmaktadır.

Galatasaraylılar, bu yıldönümü için büyük hazırlıklar yapmışlar, 75 senelik irfan tarihimizi canlı tablolar halinde tecessüm ettirmişlerdir.

Bugün saat 17,30 dan itibaren kapılarını, ziyaretçilerine açacak olan Galatasaray lisesinde, 75 senelik kültür faaliyetimizin bütün izlerini görmek mümkün olacaktır.

Mekteb binası dün akşamdan itibaren bayraklarla süslenmiştir. Bugünkü törende Maarif Vekili Hasan Âli Yücel bir nutuk söyliyerek bu mutlu yıldönümünün önemini belirtecektir. Gece de mekteb bahçesinde bir gardenparti verilecektir.

Tarih öğretmeni aranıyor

Fethiye hususî ortaokulu için tarih ve coğrafya öğretmeni aranmaktadır. Taliblerin Cumhuriyet gazetesinde F. O. adresine müracaat.

Kıymetli bir muallimi kaybettik

Kıdemli ve kıymetli öğretmenlerimizden Memduh Yazıcı bir müddettenberi çekmekte olduğu hastalıktan kurtulamıyarak pazartesi günü hayata ebediyyen gözlerini yummuş ve dün cenazesi Kadıköyünde Bahariyedeki evinden kaldırılarak Karacaahmeddeki aile kabristanına defnedilmiştir.

Merhum Memduh Yazıcı

Memduh Yazıcı Mülkiye mektebini bitirdikten sonra maarife intisab etmiş adım adım terakki ederek Edirne, Adana Maarif Müdürlüğünde, maarif eminliğinde ve Vefa Lisesi Müdürlüğünde iktidar ve gayretini göstermiş, âmirlerine, arkadaşlarına ve talebesine kendisini çok sevdirmişti. Son vazifesi Haydarpaşa ve Sen Jozef liseleri tarih öğretmenliği idi. ona Allahtan rahmet dilerken kederli ailesine sabır temenni eder, geride kimsesiz bıraktığı iki yavrusundan ilgili makamların himayelerini esirgemiyeceklerini ümid ederiz.

1940 yılında kurulmuş

İpek dokuma fabrika veya imalâthanesi sahiblerine:

SÜMERBANK

YERLİ MALLAR PAZARLARI MÜESSESESİ MÜDÜRLÜĞÜNDEN:

İpek veya sunğipek işlemek üzere 1940 yılında tesis edilmiş dokuma fabrika ve imalâthanesi sahiblerinin:

1 — Fabrika veya imalâthanelerinin bulundukları mahalleri ve adreslerini;

2 — Fabrika veya imalâthanelerinde mevcud olup şimdiye kadar müessesemizden veya ilgili kooperatiflerden iplik veya sunğipek almadıkları tezgâhlarının adedlerini ve nevilerini;

3 — 940 senesinde muamele vergisine tabi olup olmadıklarını bir dilekçe ile azamî 13 eylûl 1943 akşamına kadar İstanbulda Sultanhamamında Katırcıoğlu hanında Müessesemiz Müdürlüğüne bildirmeleri ve 1940 yılında tesis edilmiş olduklarını müsbit evrak ve vesaik asıl ve suretlerini beraberce göndermeleri.

Hadiseler Arasında — FELEK

Ramazan

Bilmiyorum kaç senedir her gün yazıyorum? Her halde on beş yıldan fazla. Bütün bu uzun kalem yolculuğunda her yıl bir manevî kuvvet beni ramazan hakkında bir kaç satır yazmağa zorlar. «Otunç tutmuyorsun, bari lâfını et!» der.

Hep tekrarlarım, oruç ayı bizim için sadece bir ibadet devresi değildir. Ticaret ve cemiyet hayatında değişiklikler yapar. Bunun kendine mahsus faydaları vardır. Şimdi harb var, sıkıntı var diye belki pek göze değmez ama harbden evvel normal zamanlarda müslüman mahallelerin bakkalları bastırma, suçuk, güllaç; un, makarna, pirinç, şeker gibi ramazaniyelik erzaklarını yenilerler; halk da bu münasebetle alışveriş ederdi. Tüccardan esnafa kadar herkes bu hareketin önemini bilir. Şekerciler reçel ve şurublarının, simidciler ve fırıncılar pide ve çöreklerinin, hatta ekmelkerinin en iyilerini ramazanda yapar, ramazana saklarlardı. Çünkü yerine göre 18 saat yemeden duran millet, iftarda üç çeyrek günlük açlığın acısını çıkarırdı.

Hatta ramazan, sade bir ticaret hareketi, bir mide hareketi, bir gece hareketi bakımlarından değil, ahlâk, huy bakımından da bir tasfiye zamanıdır. Vâizler, halka din ve ahlâk öğüdleri verir, sapmış veya sapacak olanları doğru yola çekmeğe çalışır, herkese günahlarının bir akibeti olduğunu hatırlatır ve nihayet ramazan on bir ay süren birteviye itiyadın bir ay bozulması suretile vücude bir silkıntı, bir silkinme olur.

Bana gelince; gençliğimde yıllarca tuttuğum orucu, eğer bu sene de tutamazsam, Ulu Tanrıma benim taksiratıma ve kendi yargılama hesabına birer yıllık günah ve mağfiret daha kaydeder geçer. Dünya birbirini yerken Allahü Taalâ bana oruç yediğimi bilmem sorar mı?

Şaka bertaraf. Orucun kendine mahsus bir kayfi ve hepinizin de bildiğiniz bir tiryakiliği vardır. Genc nesiin diğer keyif ve tiryakilikler arasında bu keyif ve tiryakiliği de tatmak istiyeceğini umarak bir kaç ramazan fıkrası yazmak isterim:

Eskiden alenen oruc yemek yasaktı ve bunun için ceza kanununda madde vardı. Cezası ne kadardı bilmem ama, apaçık oruç yiyenleri karakola götürürlerdi; daha eskiden bu iş çok daha sıkı imiş. Galiba suçluyu falakaya çektikleri de olurmuş.

İşte orucun böyle zor yendiği bir devirde zabıta memurları birini çalyaka etmiş götürüyorlarmış. Kalabalığı gören bir Bektaşi dervişi sormuş:

— Yahu! Bu adam ne yapmış?

— Ne yapacak? Oruc yemiş.

— Hay Allah razı olsun. Bir hayır sahibi çıkıp şu namazı da yese!

Başka bir fıkra:

Bir vilâyetin dfeterdarı vilâyet erkânını bir akşam iftara çağırmış. Sofra başında oturmuş, topu bekliyorlarmış. Herkes arasıra yokladığı saatine bakıp:

— Beş dakika var, diye sabırsızlanırken ev sahibi birdenbire burnunu çekerek, uşağını çağırmış:

— Mehmed! Nedir bu koku? Leş gibi bir şey kokuyor.

Mehmed ne cevab vereceğini şaşırdığı sırada kadı efendi kendine mahsus şer'î eda ile:

— Müsterih olunuz efendim! Telâş buyurmayın! O kokan dainizin ayağımdır, demiş. Artık o iftardakilerin ne dereceye kadar iştahları açık kaldığını bilmem. Yalnız bu münasebetle şunu söyliyeyim ki; bir yeni zenginin, bir türedinin verdiği iftarda onun ağzının kokusunu çekmektense kadının ayağına tahammül etmek evlâdır. Zaten muhakkak böyle bir takım görmemişlerin verdikleri iftara çarnaçar gidenlerin tahammüllerini kuvvetlendirmek için olmalı ki, eskiden iftara gidenlere «diş kirası» diye birer miktar da para verirlerdi. Hani fena da değildi. Şimdi ise aksine böyle sohbet ve toplantı münasebetile yapılan masraflara davetliler iştirak ediyor. Ekonomik sistem hayli değişti!

Acaba iftarların seyrekleşmesi, orucların pahalılaşması kiralık diş kalmadığından mıdır?

Hayırlı ramazanlar olsun efendim.

B. FELEK

NOT:

Okuyucularımızdan B. B. İzzeddin ve Salâhaddin

Ben de anlıyamadım ve bunu yazanlara sordum. Saygılar. B. Felek

Topuzun Kısmeti

Yazan Mahmud Yesari

No. 35

Topuz — Yüzünü buruşturur:) Yoh! Gırtlağımdan gitmiy!

Leylâ — (Kadehini doldurur içer:) Çok nane mollasın be.

Topuz — Neyim ki gurban?

Leylâ — Mızmızsın.

Topuz — Vallaha anlamirim!

Leylâ — Sen, anlayana kadar sabah olur.

Sarışın adam — (Kemancıya:) Biraz tıngırdat.

(Kemancı, kemanını, udcu, udunu akord eder.)

Kemancı — Ne çalayım?

Sarışın adam — «Meyhane mi bu»?

(Kemancı ile udcu fasla başlarlar:

«Meyhane mi bu bezmi tarabhanei cem mi?»)

Kumral genç — Neş'et, ölme be!

Beyaz pardesülü genç — Yaşa!

Esmer genç — İsterse çalar.

Sarışın adam — (Kadehini kaldırır:) Çekelim.

Beyaz pardesülü genç — Çekelim..

(Kadeh tokuşturarak içerler.)

Leylâ — (Topuza:) Bak, herkes nasıl içiyor?

Topuz — Onlar, alışıh, gurban.

Leylâ — Sen de alışırsın enayi.

Topuz — Yoh, bırah beni.

Leylâ — Çalgı çalıyor, keyiflen.

Topuz — Anlamirim ki...

Leylâ — Sen, nelerden anlıyorsun?

Topuz — Hani, hora tepiniliy...

Leylâ — Hora tepmek mi istiyorsun?

Topuz — Yoh! Gulağıma hoş geliy!

Leylâ — Onu da çalarlar.

Topuz — Nirden biliysin?

Leylâ — (Kadehini doldurur, çeker:) Çaldırtırım.

Topuz — Tanıdıhların mı?

Leylâ — Tanırım. Söyliyeyim mi?

Topuz — Söyle.

Leylâ — Dur, sırası var.

(Çalgının havası, birden değişir:

«Kız saçların, saçların,
«Yar, yar aman!
«Oynar omuz başların,
«Rinna, rinna, rinna, vay...
«Kız seni alır kaçarım,
«Yar, yaramaz!..
«Duymasın kardaşların,
«Rinna rinna, rinna, vay...»)

Topuz — (Sırıtır:) Ula, bu iyi be!

Leylâ — Hoşuna mı gitti?

Topuz — Çalgıyı görmiymisin baba, bah, omuzlarını nasıl oynatiy! Hem çaliy, hem oyniy!

Leylâ — Yoksa, sen de oynamak mı istiyorsun?

Topuz — Oynasam da ne olur ki?

Leylâ — Otur oturduğun yerde...

Topuz — Neden istemiysin?

Leylâ — Sakın kıpırdıyayım deme. Şişeyi kafanda parçalarım.

Topuz — (geriliyerek:) Vazgeçtim, gıpırdadıhım yoh!

Sarışın adam — (Yanındakilere:) Leylâ, herifi tersliyor.

Beyaz pardesülü genc — Farkındayım; hödük, korkudan irkildi.

Sarışın adam — Rakıya başladı mı, şirretliğe de başlar.

Kemancı — (Kemanını bırakmıştır:) Şurada uslu uslu keyfediyoruz, bir rezalet çıkarıp ağzımızın tadını kaçırmasın.

Kumral genc — Bize bulaşmasın da, kendi kendilerine ne yaparlarsa yapsınlar.

Kemancı — (Kemanını almıştır, akord eder:) İnşallah değişmez. (Sarışın adama:) Şimdi size, Neyzen Tevfiğin en çok sevdiği havayı çalacağım. Ondan geçtim.

Kumral genç — Çoktandır göremiyorum, Neyzen nerelerde?

Kemancı — Benim de gördüğüm yok. Karabatak gibi batar çıkar, nerede olduğu belli olmaz ki...

Sarışın adam — Neyzen yamandır.

Kemancı — «Ney» inin üstüne yoktur. (Udcuya:) «Tokattan aldım bakır» sende var mı?

Udcu — Bestesi hatırımda.

Kemancı — Bana uyarsın.

Udcu — (Udunu akord eder) «Do» yı verir misin?

Kemancı — (Kemanın teline dokunur:) Başlıyoruz.

(Hem söyler, hem çalarlar:

«Tokattan aldım bakır,
«Yosmam gözlerin çakır,
«O çakır gözlerine
«Kurban olsun bu fakir.»)

Leylâ — (Topuza:) Bu şarkıyı beğendin mi?

Topuz — Hoşuma gidiy...

Leylâ — (Rakı içer:) oturduğun yerde dinle. (Onun bira bardağını doldurur:) Arada bir iç...

Topuz — Gafam dönmez mi ki?

Leylâ — Aldırma, alış.

Topuz — (İçer:) Alışmah golay, ama, Hacı Bey darılacah.

Leylâ — Bırak Hacıyı şimdi.

(Çalgı, devam eder.)

Leylâ — (Keyiflenmiştir:) Güzel şarkı... Neşet, isteyince çalar.

Kemancı — (Yayı elinde, durmuştur, sarışın adama:) Nasıl?

Sarışın adam — Mükemmel!

Kemancı — Gene Neyzenin sevdiği şarkılardan birini çalayım. (Udcuya:) «Çatal çama kurşun attım geçmedi» sende var mı?

Udcu — Yok.

Kemancı — Kemanını omuzuna yerleştirir:) Neyzen, bunu, tanburla öyle güzel çalar ki...

(Hem söyler, hem çalar:

«Çatal çama kurşun attım geçmedi,
«Nazlı yare ayran verdim içmedi,
«Çok yalvardım bildiğinden geçmedi,
«Hay benim kınalı da kekliğim,
«Gece seni nerelerde bekleyim?»)

Leylâ — Bu, daha güzel... (İçer.)

Kumral genç — (Sarışın adama:) Şarkılar hoşuna gitti galiba, seninki hızlı gitmeğe başladı, kafayı çabuk tutacak.

Sarışın adam — Çabuk yıkılmaz merak etme.

(Çalgı, devam eder.)

Sarışın adam — Yaşa Neşet...

Kumral genç — Var ol...

Kemancı — (Kemanı bırakır:) Hak ettik, biraz içelim.

Sarışın adam — İç be Neşetciğim. (Kemancının kadehini doldurur. Uzatır.)

Kemancı — (Kadehi alır:) Sağ ol, caaanım efendim. (İçer.)

(Kapı açılır, şoför görünür.)

Leylâ — Bravo, Çabuk geldi. (Masaya yaklaşan şoföre:) İnşallah bulabildin.

(Arkası var)

HASAN MEYVA ÖZÜ

Mide, barsak hastalıklarına, iştahsızlığa, hazımsızlığa, bulantı ve sancıya şifa verir. Her yemekten sonra bir çorba kaşığı yarım bardak suya konularak içilirse midevî, müştehî ve hâzımdır. Aç karnına yatarken veya sabah alınırsa müleyyindir. 2 çorba kaşığı müshildir.

HASAN deposu ve şubelerile eczanelerde bulunur

İşte bu işareti taşıyan:

SCHAUB

ALMAN RADYOLARI

Taksitle Satış

Bahçekapı, Topkapı - Yedikule tramvay durak mahalli karşısında No. 6

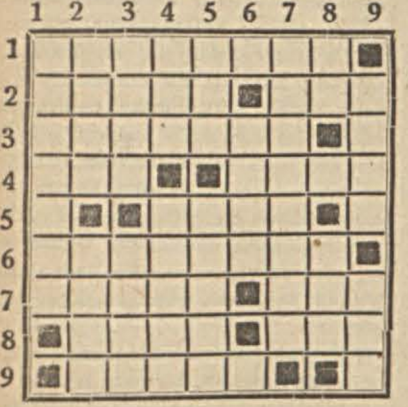
REMZİ

RADYO

Bugünkü Program

7,30 Program	19,00 Çiftçi saati
7,32 Jimnastik	19,15 Şarkılar
7,40 Haberler	19,30 Haberler
7,55 Salon orkes.	19,45 Yurd sesleri
★	20,15 Rad Gazetesi
12,30 Program	20,45 Berabre şarkı
12,33 Müzik (Pl.)	21,00 Evin saati
12,45 Haberler	21,15 Müzik (Pl.)
13,00 Şarkılar	21,25 Temsil
★	21,45 Müzik (Pl.)
18,00 Program	22,30 Geçmiş gün
18,03 Dans orkes.	22,35 Haberler
18,45 Fasıl heyeti	22,50 Kapanış

BULMACA

Soldan sağa:

1 — Görünmeden kaçmak. 2 — Birinin üstüne havale etme, ad. 3 — Çocuk veya delinin işlerini vekil olarak idare etme. 4 — Bir fiil, Amerikada bir devlet. 5 — Bir erkek ismi. 6 — Cesaretli ve küstahça. 7 — Ötedenberi mevcud, cavlakın en sıkı dostu. 8 — Eziyet eden, hararet. 9 — Oturulacak yer (eski terim).

Yukarıdan aşağıya:

1 — Küçük çıban. 2 — Yemin ile söz verme, bir yemiş. 3 — Geniş (eski terim), kapı ve pencerelerde bulunur. 4 — Eski rütbelerden, bazıları bütün iyilik ve fenalıkların kaynağı olarak onu tanır. 5 — Nesne, bir şehir. 6 — Kimisi onun üzerinden atlamaya korkar. 7 — Eski ve kıymetli eşya taciri. 8 — Bir harfin okunuşu, bir memlekette kabile reisi. 9 — Eğe denizinde bir ada, derin değil.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	K	R	A	L	B	O	R	İ	S
2	Ö	V	■	İ	A	N	E	■	E
3	P	E	■	S	A	■	N	İ	L
4	Ü	S	T	E	L	İ	K	■	A
5	R	■	E	L	■	A	S	A	N
6	M	A	V	İ	■	D	İ	Ş	İ
7	E	D	A	■	B	E	Z	İ	K
8	K	I	L	■	A	L	■	N	■
9	■	M	İ	H	R	İ	B	A	N

BORSA

İstanbul Borsasının 31/8/943 fiatları

		Kapanış
Londra	— 1 Sterlin	5,24
New-York	— 100 Dolar	132,—
Cenevre	— 100 İsviçre Fr.	29,9760
Madrid	— 100 Pezeta	12,9375
Stockholm	— 100 İsveç Kr.	31,1325

ESHAM VE TAHVİLÂT

%5 İkramiyeli Milli Müdafaa	19,91

Eczacı aranıyor

Muğlada bir eczanenin mes'ul müdürlüğünü yapmak üzere kanunî şartları haiz bir eczacı acele lâzımdır. Ayda 200 lira ücret ve gidip geliş için 100 lira masraf verilecektir. Gazetede F. O. adresine tahriri, şifahî müracaat edilmesi.

Kasadar bayan

ARANIYOR

Muhasebe işlerinden anlar bir kasadar aranmaktadır. Beyoğlu İstiklâl Cad. 248 No. ya müracaat.

EN KESKİN

Traş bıçakları

Toptan satış yeri: Sultanahamam Camcıbaşı han No. 10

Sahib ve Başmuharriri
Yunus Nadi ABALIOĞLU
Umumî neşriyatı idare eden Yazı İşleri Müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası

YENİ HALK

HALKIN SESİ HAKKIN SESİDİR

GÜNLÜK AKŞAM GAZETESİ

Sahib ve Başmuharriri: M. FARUK GÜRTUNCA

ARANILAN ve BEĞENİLEN HUSUSİYETLERİLE

YAKINDA ÇIKIYOR

SÜMERBANK
Bakırköy Bez Fabrikası Müdürlüğünden:

1 — Fabrikanın hurdalığında mevcud aşağıda cins ve miktarları yazılı tam veya kısmen hurda malzeme açık arttırma ile satılacaktır.

2 — Arttırma günü 6/9/943 pazartesi saat 14 tedir.

3 — Teminat parası 200 liradır.

4 — Fabrika satışı yapıp yapmamakta serbesttir.

5 — Malzeme şunlardır:

1070	aded	Gaz tenekesi	İyice
131	»	» »	Çok eski
31	»	Küçük kapaksız varil	Hurda
6	»	Galvanizli saç varil	»
12	»	Kapaksız varil	»
48	»	Adi varil	»
63	»	200 litrelik varil üst kapaklı	Müstamel
41	»	200 litrelik varil yan kapaklı	
2	»	300 litrelik varil	
2	ton	Muhtelif hurda demir saç	

6 — Malzemenin toplu alınması şart değildir. (8673)

MAKİNİST ve MUHASİB ARANIYOR

Dizel ve benzin motörlerinde çalışmış ehliyetli makinist ile Anadoluda çalışmak üzere muhasebe memuru aranıyor.

Karaköy Palas 6 ncı kat 11 numaraya müracaat.

Ankara Telefon Müdürlüğünden:

1 — Muhammen bedeli 8000 lira olan 8500 tane «Ankara Telefon Rehberi» nin basılması eksiltmeye konmuştur,

2 — Bu işe aid eksiltme ve fennî şartnameler Ankara Telefon Müdürlüğü Abone dairesinden parasız olarak alınabilir.

3 — Eksiltme 16/9/943 tarihine tesadüf eden perşembe günü saat 16 da Ankara Telefon Müdürlüğünde yapılacaktır,

4 — Eksiltme kapalı zarf usulile olacaktır,

5 — Muvakkat teminat 600 liradır,

6 — Eksiltmeye gireceklerin muvakkat teminat makbuzu ile kanunî vesikalarını teklif mektublarını beraber eksiltme tarihi olan 16/9/943 perşembe günü saat 15 e kadar Ankara Telefon Müdürlüğüne teslim etmeleri ilân olunur. (8637)

Harb sonrası için

Vapur işleri hakkında şimdiden düşününüz!

HARB SONRASI İÇİN

Seri olarak teslim etmek üzere

BALIK ve NAKLİYE VAPURLARİLE MOTÖRLÜ MAVNALARIN

vesaire siparişlerinizi şimdiden düşününüz.

Tekliflerinizi aşağıdaki adrese bildiriniz:

Wallenborgs Motor A/B Stockholm — Sverige

Telegr: Oceanmotor — Telefon: 23 55 30 Stockholm.

Devlet Demiryolları 9 uncu İşletme Müdürlüğünden:

İşletmemiz ihtiyacı olan 18000 kilo pirinç kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 16/9/943 perşembe günü saat 11 de 9 uncu İşletme Müdürlüğü binasında toplanan Arttırma, Eksiltme Komisyonu tarafından yapılacaktır.

İşin muhammen bedeli 30306.73 lira, muvakkat teminatı 2273 liradır. Taliblerin teminat ve diğer kanunî vesikalarını havi kapalı zarflarını aynı günde ve azamî saat 10 a kadar Komisyon Reisliğine vermeleri lâzımdır. Bu saatten sonra getirilen zarflar kabul edilmez. Şartnameler 152 kuruş mukabilinde Komisyon kaleminden verilir. (8517)

İstanbul Gümrükleri Başmüdürlüğünden:

Ecnebi memleketlere gitmek üzere yurdumuzdan ayrılan yolcuların beraberlerinde yiyecek maddeleri götürebilmeleri için Gümrük ve İnhisarlar Vekâletinden müsaade almaları icab etmektedir.

Müsaadesiz veya müsaadeden fazla hiç bir eşyanın ihracına hudud gümrüklerince müsaade edilmemekte olduğundan hareketleri zamanında müşkülâta maruz kalmamaları için bilgi alınmak üzere keyfiyet alâkadarana ilân olunur.

DEVREN SATILIK

TAZYİKLİ MANİFATURA SİLİNDİRİ

132 santim eninde motör ve havagazi ile ısıtacak tertibatlı ve her teferruatı tamam saatte 360 metre ütü yapacak silindir devren satılıktır. Talib olanlar hergün 9-12 ye kadar Tarakçılar Ekberiye han 7/8 Noya müracaat.

3 EYLÛL CUMA AKŞAMI

Kızkule SALACAK PLÂJ Gazinosunda

Mevsimin en büyük musiki ziyafeti

MÜNİR NUREDDİN

ve ARKADAŞLARI KONSERİ

Ayrıca: MUALLÂ

ve ARKADAŞLARI

Salacaktan Köprüye vesait temin edilmiştir.

3 eylûl cuma akşamı Gedikpaşa AZAK Bahçesinde

Mevsimin en zengin müsameresi. Yakında İzmir Fuarına hareketi dolayısile

1 — MÜZEYYEN SENAR'ın son konseri

2 — İSMAİL DÜMBÜLLÜ Heyeti tarafından ARİFİN HİLESİ eğlenceli, gülünclü, şarkılı oyun 3 perde

3 — İSMAİL DÜMBÜLLÜ tarafından TURŞUCU DÜETOSU

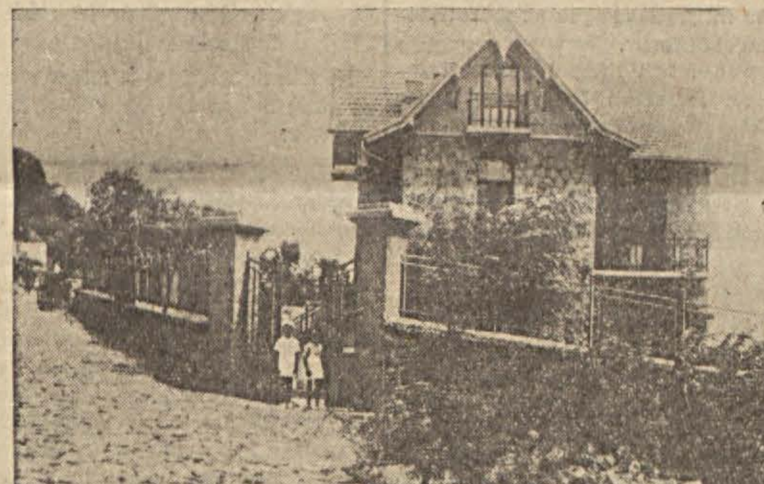
4 — Okuyucu SABRİYE TOKSES — 5 — ZENGİN VARYETE NUMARALARI

Bu zengin müsamereyi halkımızın kaçırmamasını tavsiye ederiz.

İzmirde ALMAN FİLMLERİ

ufa

Yakacıkta Satılık Köşk

Yakacığın en güzel yerinde, Ayazma caddesinde, otele son derece elverişli, her bir konforu haiz, on altı oda, üç hamam, demir parmaklıkla çevrilmiş dört dönüm bahçe, iki kuyu, en üst kata kadar akar su, yontulmuş kara taşla bina olmuş (Taş Köşk) namile maruf köşk satılıktır. İstiyenler saat sekizden ona, on dörtten on yediye kadar 60987 No.ya telefonla müracaat. Mutavassıt yoktur.

Sarıyer Malmüdürlüğünden:

Mükellefin adı	Mahallesi veya köyü	Sokağı	Kapı No.	Cinsi
Mehmed Demiroğlu Salih	Kemerburgaz	İst Caddesi	178	Hane
Varisleri: Müharib, Fatma			180	Dükkân
Ayşe Muzaffer			180/1	Samanlık

Kıymeti	Pey akçesi
2871 42 K.	213 36 K.

Sarıyer Malmüdürlüğüne emlâk satış bedelinden olan borclarından dolayı Mehmed Demiroğlu Salih varislerinin yukarıda gösterilen gayrimenkulleri Tahsili Emval kanunu hükümlerine göre 3/9/943 tarihinde cuma günü saat 14 te ilk ihalesi, 14/9/943 tarihinde salı günü saat 14 te kat'î ihalesi icra kılınacağından taliblerin pey akçelerini Eyüb Malmüdürlüğüne yatırarak makbuzlarile birlikte Eyüb Kaymakamlığı İdare Heyetine müracaatleri ilân olunur. (8625)

SUADİYE PLÂJINDA

BU AKŞAM

MÜNİR NUREDDİN

GECESİ

İstanbul Merbank Memurları Mahdud Mes'uliyetli İstihlâk Kooperatifinden:

Kooperatifimizin umumî heyeti 6 eylûl 943 pazartesi günü saat 16 da Merkez Bankası hususî dairesinde fevkalâde olarak toplanacaktır.

Ortakların mezkûr gün ve saatte içtimada hazır bulunmaları rica olunur.

Ruznamei müzakerat:

1 — Teşekkül edecek olan İstihlâk Kooperatifleri Birliğine aza olmak üzere idare meclisine salâhiyet verilmesi.

2 — Birlik heyeti umumiyesine iştirak edecek mümessillerin seçimi,

3 — Birliğe girecek kooperatifler için hazırlanacak tip statüye uymak üzere statü tadilâtı esaslarının tesbiti hususunda idare meclisine salâhiyet verilmesi. (8359)

Meşhur Hattat Hafız Osman Merhumun Yazdığı

KURAN-I KERÎM

Fotoğrafla alınarak gayet nefis bir surette beş renk yaldızlı lâvha ile basıldı. İstanbul Maarif kitaphanesinde bez ciltli hediyesi 200, sarı kâğıtlısı 250 kuruştur.

Devlet Demiryolları 2 nci İşletme Müdürlüğünden:

Çankırı - Zonguldak arasında her hangi bir istasyonda vagonda teslim şartile ve Komisyonda mevcud nümunesine uygun evsaf ve eb'adda satın alınacak (500,000) beş yüz bin aded tuğla kapalı zarf usulile eksiltmeye çıkarılmıştır.

Muhammen bedeli (22500) yirmi iki bin beş yüz lira ve muvakkat teminatı (1687,50) bin altı yüz seksen yedi lira elli kuruştur. Eksiltme 17 eylûl 943 tarihinde cuma günü saat 16 on altıda Ankara istasyonunda İkinci İşletme binasında toplanacak Komisyonda yapılacaktır. Bu işe girmek istiyenlerin kanun ve şartnamenin tayin ettiği vesikalarile muvakkat teminat ve tekliflerini havi zarflarını aynı gün saat 15 on beşe kadar Komsiyon Reisliğine vermiş olmaları lâzımdır. Şartnamesi Komisyon kaleminden parasız alınabilir. Teklif sahibleri nümunelerini de birlikte getireceklerdir. (8611)

MUHTEREM TAŞRA MÜŞTERİLERİMİZE:

Meşhur Singer Elmaslı ve Pırlantalı saatlerinin, Şövalye yüzüklerinin, çiçek iğnelerinin, küpelerinin ve nişan yüzüklerinin en son lüks resimleri çıkmıştır.

Sayın taşra müşterilerimiz bu resimlerden bir nüshasını tedarik etmek arzusunda bulundukları takdirde, sarih adreslerile birlikte 15 kuruşluk posta pulu adresimize gönderilmesi rica olunur.

SİNGER SAAT MAĞAZASI

İstanbul Eminönü Cad. No. 8

Pendik Veteriner Bakteriyoloji Enstitüsü Müdürlüğünden:

1 — Müessesenin 943 malî yılı ihtiyacı için 150 baş yerli ve hassas dana kapalı zarf usulile münakasaya konmuştur.

2 — Muhammen bedel 14.400 lira olup muvakkat teminatı 1080 liradır.

3 — Münakasa 15 eylûl 943 tarihine raslıyan çarşamba günü saat 16 da Cağaloğlunda Erkek Lisesi yanında Yüksek Mektebler Muhasebeciliğinde müteşekkil Komisyon tarafından yapılacaktır.

4 — Kanunî evsafı haiz istekliler münakasadan bir saat evvel kapalı zarflarını Komisyona vermiş olacaklardır.

5 — Şartnameyi görmek istiyenler hergün Müessese Müdürlüğüne müracaat edebilirler. (8468)

ERKEK ve KIZ — YATILI ve GÜNDÜZLÜ

SANKT GEORG ALMAN OKULLARI

İstanbul — Galata Kartçınar sokak Tel: Erkek: 42095 — Kız: 40499

ERKEK KISMI: Orta, Lise ve Ticaret Okulu

KIZ » : İlk, Orta Okul ve Ticaret kısımları

KAYID Her pazartesi ve perşembe 9 dan 12 ye kadar 1 eylûlden itibaren her gün sabah ve akşam.

İkmal imtihanları : 13 ve 14 eylûlde

Tedrisatın başlaması : 15 eylûl 943 çarşamba.

P. T. T. İşletme Umum Müdürlüğünden:

1 — Ankarada yaptırılacak otomatik telefon santralı binasının 1/200 mikyasında avan projesi talimatnamesine tevfikan Türk Yüksek Mimarlarile Yüksek İnşaat Mühendisleri arasında 9/9/943 tarihinden itibaren bir ay müddetle müsabakaya konulmuştur.

2 — Birinciliği kazanan avan projeye 3000, ikinciliği kazanan avan projeye 1500 lira mükâfat verilecektir.

3 — Müsabaka talimatnamesi (isteklilere) Türk yüksek mimarı veya yüksek inşaat mühendisi olduklarına dair vesika ibraz etmek şartile Ankarada P. T. T. Emlâk ve Levazım Müdürlüğünden, İstanbulda Yeni Valde hanında 2 nci katta P. T. T. Umumî Depo Ayniyat Muhasibliğinden bedelsiz verilecektir. (8592)

TALAS (KAYSERİ) AMERİKAN ORTAOKULU

İNGİLİZCE

Bir ihzarî, üç orta sınıflı kollej, ihzariye ilkokuldan iyi derece ile mezun 1929-30-31 doğumlu yalnız 35 erkek talebe alınmaktadır. Yatılı ücret 475 lira. Derslere başlama tarihi 22 eylûl 1943 çarşamba, bütünleme sınavları 20-21 eylûl 1943.

Galatasaray Lisesi Müdürlüğünden:

6/IX/1943 akşamına kadar taksitlerini yatırmıyacak olan talebemizin yerine yenileri alınacağı ilgililere ilân olunur. (9562)

İzmir Vakıflar Müdürlüğünden:

1 — İzmirde Feyzi Paşa Bulvarı üzerinde Vakıflar idaresine aid Çatalkaya hanındaki kaloriferlerin 3220 lira keşif bedelli tamiratı eksiltmeye konulmuştur.

2 — Muvakkat teminat miktarı 241 lira 50 kuruştur.

3 — İhalesi 8/9/943 çarşamba günü saat 10 da İzmirde Kemeraltında Vakıflar İdaresinde yapılacaktır.

4 — Tamirata aid keşif ve fennî şartnameler İstanbulda Vakıflar Başmüdürlüğü İzmirde Vakıflar Müdürlüğünden parasız olarak alınabilir.

5 — İsteklilerin bu gibi tamirleri yaptıklarını ve bu işlerle meşgul olduklarına dair vesika ibraz etmeleri mecburidir. (8527)

Devlet Demiryolları işletme U. M. den:

1 birinciteşrin 1943 tarihinde yürürlüğe girmek üzere tenzilli eşya tarifelerinin bazılarında değişiklikler yapılmıştır. İstasyonlardan ve merkezde Ticaret ve Hasılât dairesinden değişiklikler hakkında izahat alınabilir. (8672)